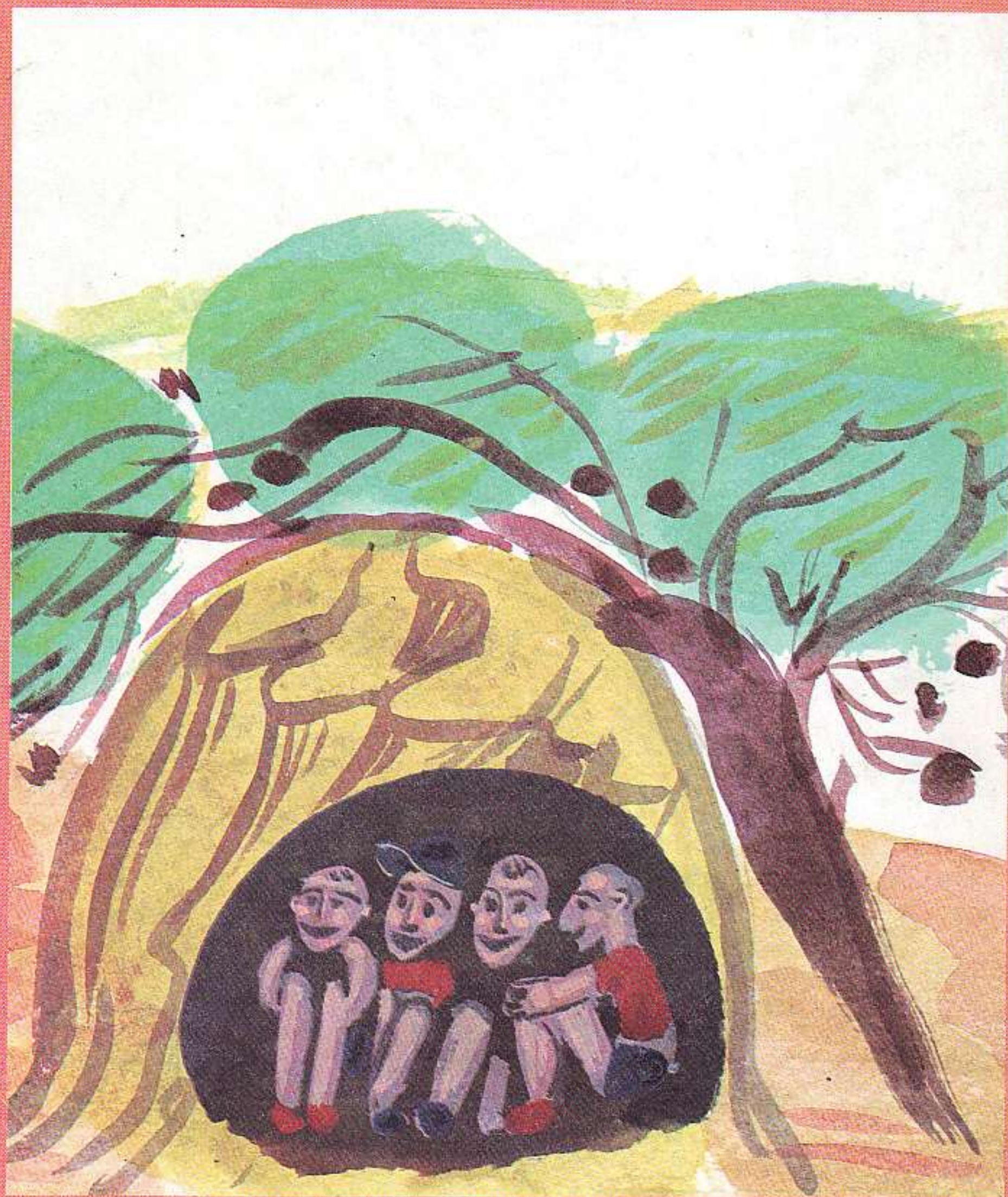

Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ

για τη Β' δημοτικού

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ-ΑΘΗΝΑ

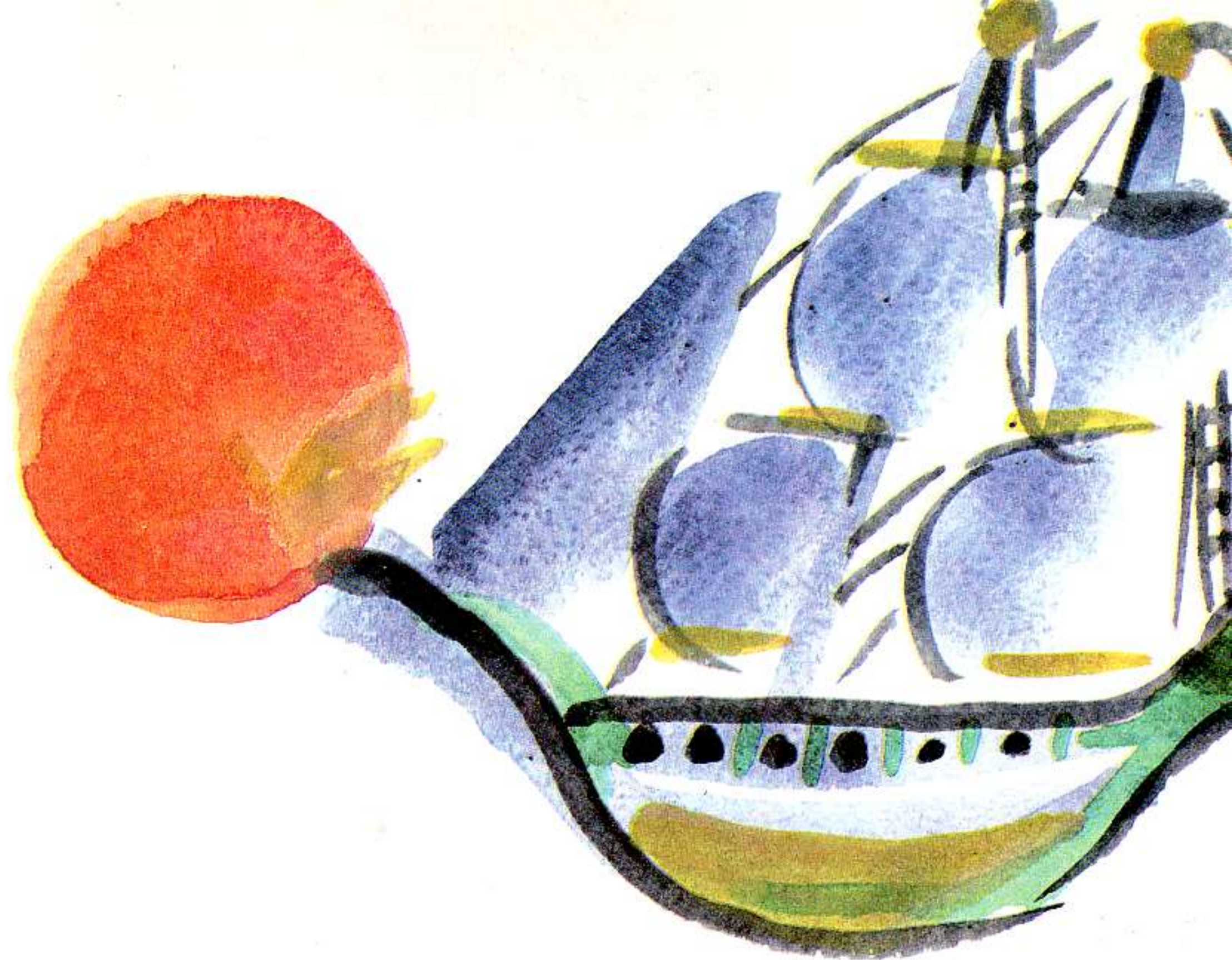
Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ

γιά τη Β' δημοτικού

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑ

Με απόφαση της ελληνικής κυβερνήσεως τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου τυπώνονται από τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και διανέμονται δωρεάν.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

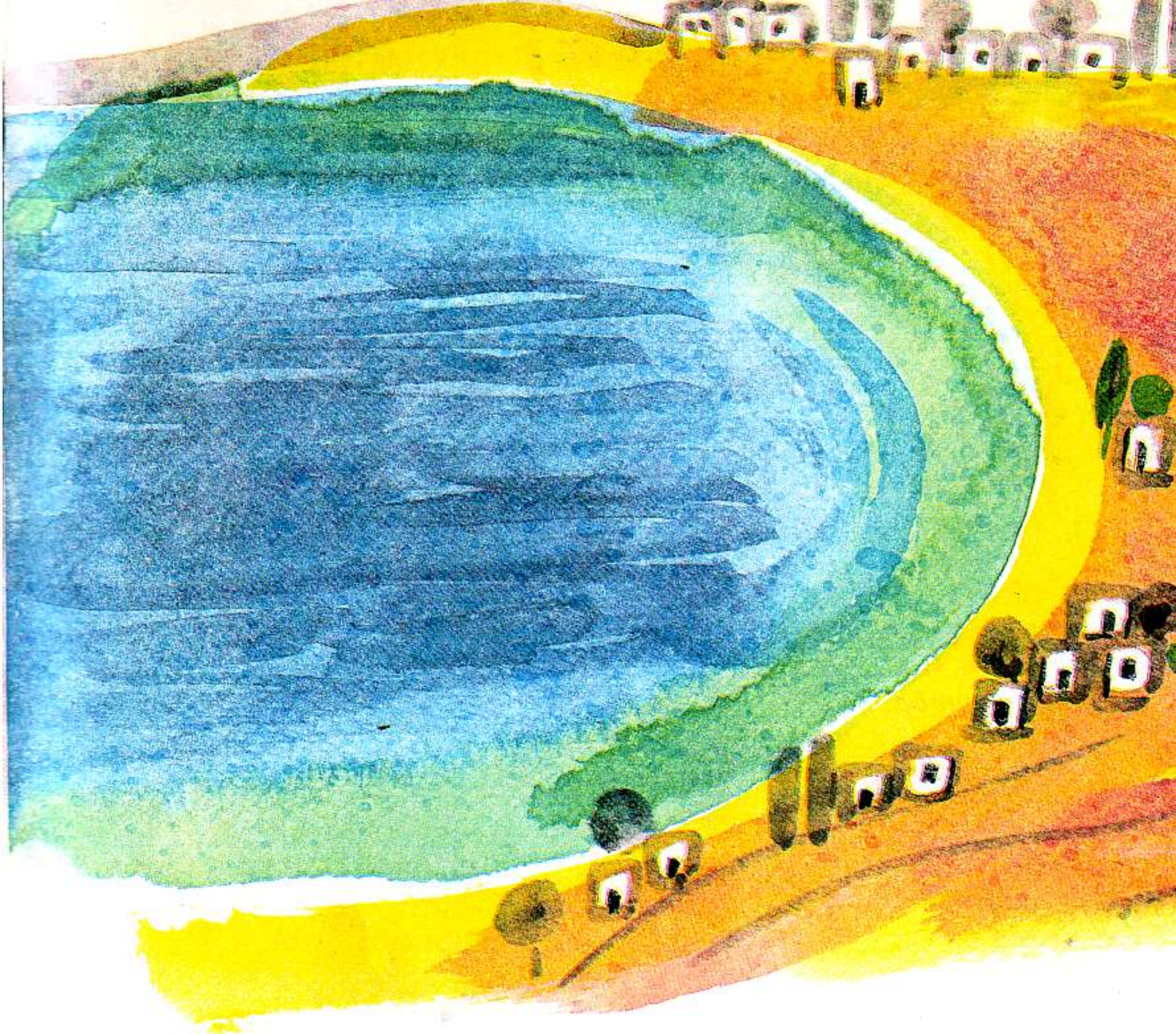
Συντακτική ομάδα:

Α. Βελαλίδης
Α. Βουγιούκας
Κ. Καλαπανίδας
Ν. Κανάκης

Εικονογράφηση:

Λυδία Σαρρή

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΚΟΤΡΟΝΙ

Λίγο έξω από το χωριό, σ' ένα υψωματάκι, είναι ένας πελώριος βράχος, που τον λένε το Μεγάλο Κοτρόνι. Από την κορφή του φαίνονται πέρα κι άλλα χωριά και κάτω μακριά η θάλασσα. Δίπλα του, από χρόνια πολλά, είναι γερμένος ένας γερο-πεύκος και του κρατά συντροφιά. Ένα κλωνάρι του ακουμπά στη ράχη του βράχου. Έτσι βράχος και πεύκος φαίνονται σαν να τους δένει δυνατή φιλία.

Τα παιδιά που μένουν στην απάνω γειτονιά, πηγαίνουν εκεί κάθε τόσο, γιατί το Μεγάλο Κοτρόνι είναι μεγάλος πειρασμός για παιχνίδι. Τα μεγαλύτερα ανεβαίνουν πρώτα στον πεύκο και από εκεί περνούν πάνω στο βράχο. Φτάνοντας στην κορφή, αγναντεύουν το τοπίο ένα γύρο σαν παλιοί εξερευνητές. Ύστερα κατεβαίνουν προσεχτικά από την πίσω μεριά.

Τα μικρότερα παιδιά παίζουν τα δικά τους. Κοντά στη ρίζα του πεύκου ο βράχος είναι φαγωμένος και γίνεται μια σπηλιά, που χωράει τέσσερα πέντε άτομα. Αυτή τη σπηλιά την έχουν για σπίτι. Βάζουν πέτρες για καθίσματα, σφηνώνουν ξυλαράκια για κρεμάστρες και όλο τη σκουπίζουν. Έτσι νιώθουν σαν τους πρώτους ανθρώπους πάνω στη γη.

Στην άκρη της σπηλιάς είναι μια μυρμηγκοφωλιά με μεγάλα κοκκινωπά μυρμήγκια, που τα λένε κλέφτες. Βγαίνουν από την τρύπα τους και ανεβοκατεβαίνουν στο Μεγάλο Κοτρόνι.

– Φύγετε, κλεφτομέρμηγκα, από το σπίτι μας, τους φώναξε μια μέρα ο Φάνης, και τα έδιωχνε.

– Φάνη, δεν έχεις ακούσει που λένε «Φωνάζει ο κλέφτης, για να φύγει ο νοικοκύρης»; του είπε η Δήμητρα γελώντας.

1. Διαβάζω προσεχτικά τις παρακάτω προτάσεις:

Έτσι βράχος και πεύκος φαίνονται σαν να τους δένει δυνατή φιλία.

Τα παιδιά που μένουν στην απάνω γειτονιά πηγαίνουν εκεί κάθε τόσο.

Τα μεγαλύτερα ανεβαίνουν πρώτα στον πεύκο.

Ύστερα κατεβαίνουν προσεχτικά από την πίσω μεριά.

Βγαίνουν από την τρύπα τους κι ανεβοκατεβαίνουν στο Μεγάλο Κοτρώνι.

Ύστερα βάζω σε κύκλο τα ρήματα που τελειώνουν σε -ένει, ένουν, -αίνουν.

2. Βάζω σε δυο ομάδες τα παρακάτω ρήματα:

(πήγαίνω, δένω, βγαίνω, κατεβαίνω, μπαίνω, μένω, ανεβαίνω, μαθαίνω, καταλαβαίνω, αρρωσταίνω, πλένω)

-αίνω:

.....

.....

-ένω:

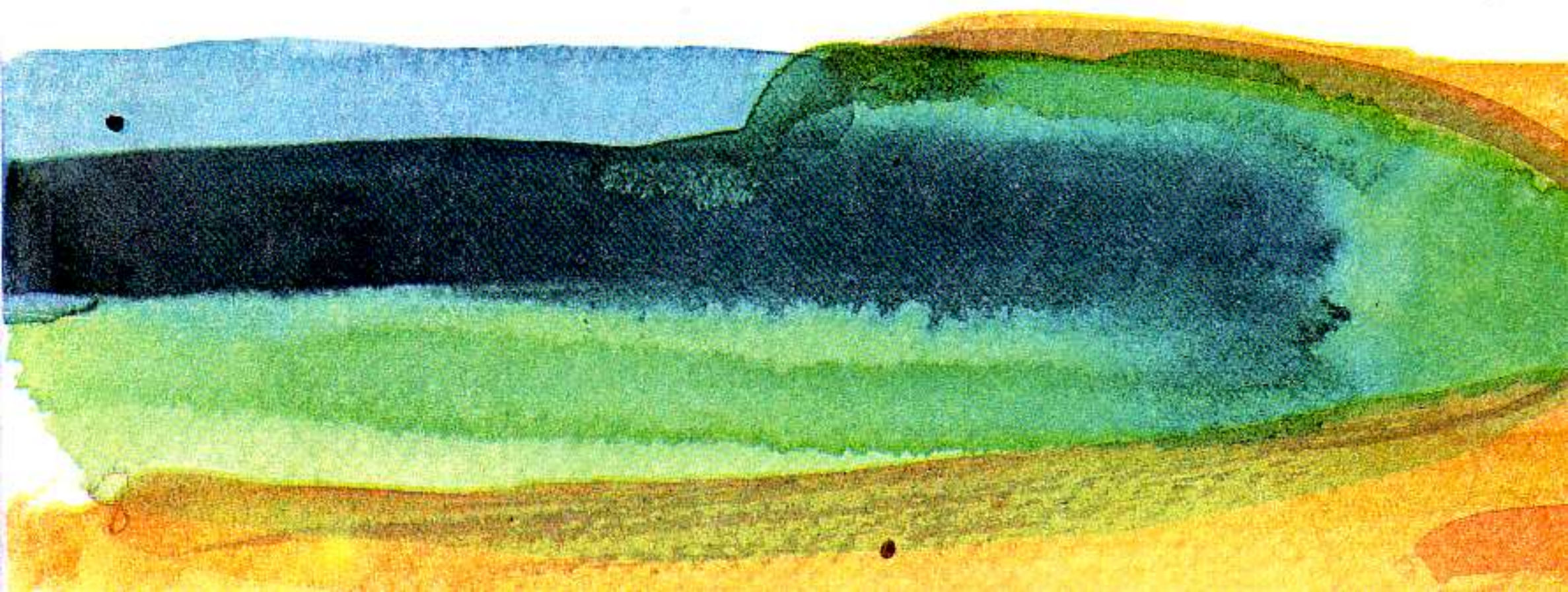
3. Ξαναγράφω τις προτάσεις:

- Από το **εγώ** στο **εμείς**

Εγώ μένω κοντά στο σχολείο και πηγαίνω σ' αυτό με τα πόδια.

• Εμείς

.....

- Από το **φέτος** στο **πέρσι**
Φέτος μένω κοντά στο σχολείο και πηγαίνω σ' αυτό
με τα πόδια.

Πέρσι

4. *Γράφω και μαθαίνω:*

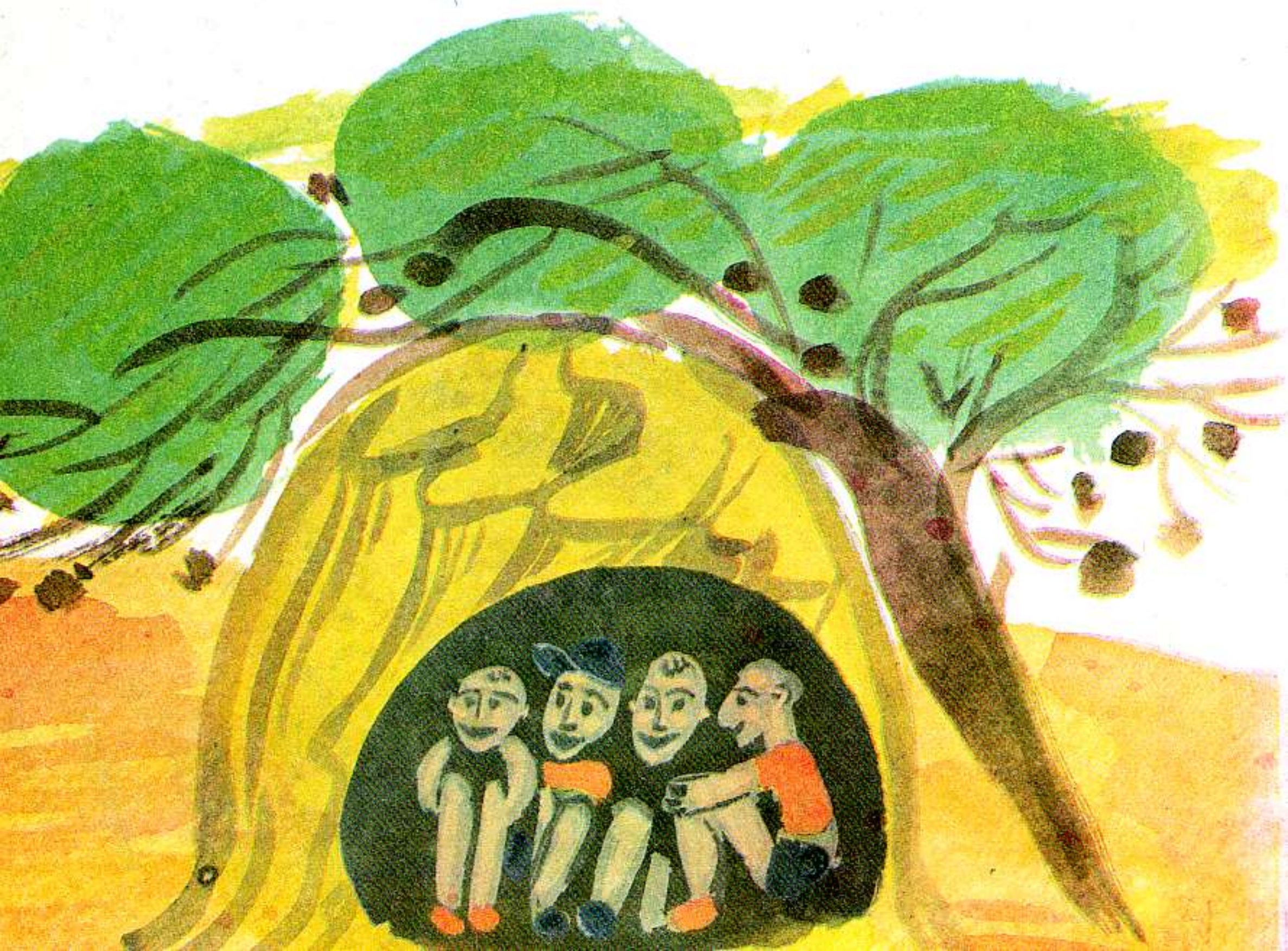
Τα μυρμήγκια βγαίνουν μέσα από τη γη κι ανεβαίνουν
ως την κορφή του βράχου.

5. *Σκέφτομαι και γράφω:*

Πού μ' αρέσει να παίζω με τους φίλους μου.

6. *Λέξεις για την καρτέλα:*

κορυφή-κορφή, κρατώ-κράτησα, παλιός, γη

Η ΓΙΔΟΥΛΑ ΚΑΙ ΤΑ ΛΙΑΝΟΚΑΤΣΙΚΑΚΙΑ ΤΗΣ

– Γιδούλα τετραπέρατη,
κατσικοστριφτοκέρατη,
μάσε τα διαβολάκια σου,
τα λιανοκατσικάκια σου.
Μου ρήμαξαν τις μυγδαλιές,
τις νεραντζοπορτοκαλιές.
Θα ρίξω το ραβδάκι μου,
το στραβομαγκουράκι μου,
απάνω στα παϊδάκια τους,
στα λιανοποδαράκια τους!

– Όχι, γιαγιούλα μου καλή,
κράτησε το ραβδάκι σου,
το στραβομαγκουράκι σου!
Στήσε φραγή, ψηλή φραγή,
και μάντρωσε τις μυγδαλιές,
τις νεραντζοπορτοκαλιές,
ώσπου να μεγαλώσουνε,
στους βράχους να σκαλώσουνε
να βρουν την άγρια τη βοσκή,
να κάνουν κατσικόγαλο,
να φάνε τα εγγονάκια σου,
τα τρελοδιαβολάκια σου.

1. Λέξεις... σιδηρόδρομοι

Υπογραμμίζω τις σύνθετες λέξεις στο ποίημα. Ύστερα μετρώ τις συλλαβές τους και γράφω καθεμιά στη θέση που ταιριάζει:

Οχτασύλλαβες:

Εφτασύλλαβες:

Εξασύλλαβες:

Πεντασύλλαβες:

2. Συμπληρώνω σωστά ό,τι λείπει:

Τα κατσικάκια ούτε στιγμή δε μ ... νουν ήσυχα. Γυρ ...
ζουν εδώ κι εκεί, σκαρφαλ ... νουν στα βράχια, κατε-
β ... νουν στο ποταμάκι για νερό, κουτουλούν το ένα
το άλλο και χορ ... ουν. Η γιαγιά θυμ ... νει που της
χαλάνε τις πορτοκαλιές, μπαινοβγ ... νει στο σπιτάκι
της και όλο μурμουρ ... ζει.

3. Βάζω κάθε ρήμα στη θέση που ταιριάζει:

μεγαλώνω, γυρίζω, θυμώνω, πηγαίνω, μαζεύω, αρχίζω, κατε-
βαίνω, χορεύω, βγαίνω, σηκώνω, τελειώνω, δουλεύω, μένω,
γεμίζω, δένω, δωρίζω, μαθαίνω, πλένω, φυτεύω)

-ώνω:

-ίζω:

-εύω:

-αίνω:

-ένω:

4. Γράφω και μαθαίνω:

Όχι, γιαγιούλα μου καλή, κράτησε το ραβδάκι σου.

.....

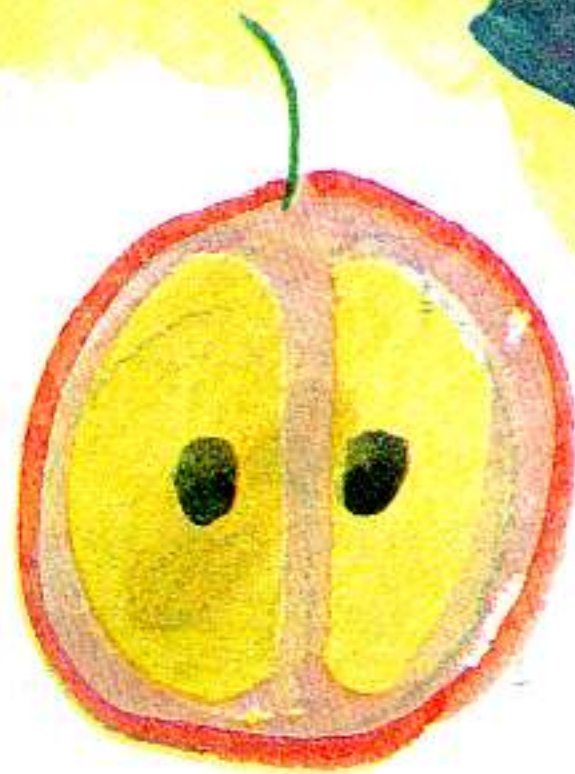
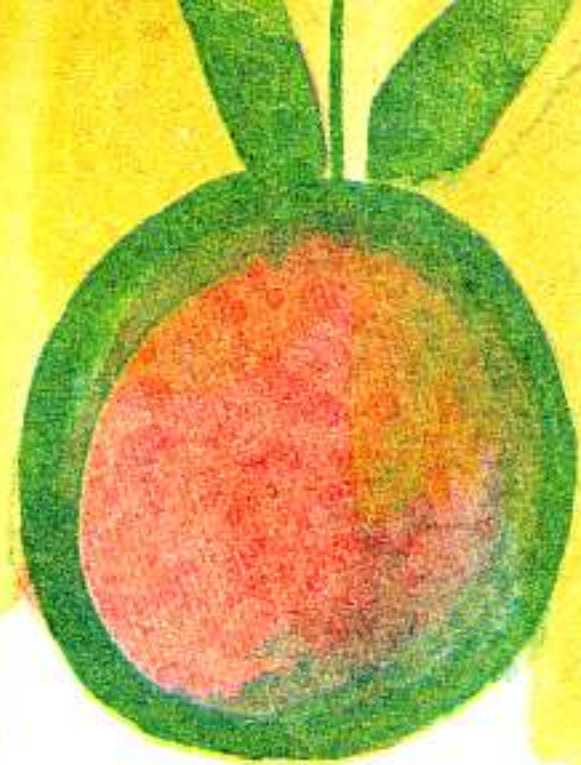
.....

.....

.....

5. Λέξεις για την καρτέλα:

άγριος

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Μ' ΕΝΑ ΜΗΛΟ, ΤΟΝ ΑΙΜΙΛΙΟ

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Αγαπητέ Αιμίλιε, πες μας κάτι για τον εαυτό σου.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ: Ο εαυτός μου είναι εξαιρετικός. Κι εγώ επίσης. Φτάνει να σου πω ότι κατάγομαι από το μήλο που είχε πέσει στο κεφάλι του Νεύτωνα...

ΔΗΜ.: Πραγματικά είσαι πολύ σπουδαίο μήλο. Για τους ανθρώπους τι γνώμη έχεις;

ΑΙΜ.: Δεν τους χωνεύω καθόλου.

ΔΗΜ.: Γιατί δεν τους χωνεύεις καθόλου, Αιμίλιε;

ΑΙΜ.: Επειδή τρώνε τα μήλα και τα χωνεύουν!

ΔΗΜ.: Νομίζεις ότι όλα τα μήλα έχουν την ίδια γνώμη για τους ανθρώπους;

ΑΙΜ.: Ασφαλώς! Όλα τα μήλα και τα κορόμηλα ξέρουν ότι οι άνθρωποι δαγκώνουν. Τι νομίζεις, ότι δε σας έχουμε πάρει χαμπάρι;

ΔΗΜ.: Τι άλλο σκέφτονται τα μήλα για τους ανθρώπους;

ΑΙΜ.: Ότι οι άνθρωποι δεν έχουν κουκούτσι μυαλό! Ενώ εμείς τα μήλα έχουμε πολλά κουκούτσια!

ΔΗΜ.: Για μένα τι γνώμη έχεις;

ΑΙΜ.: Εσένα άρχισα να σε συμπαθώ από τότε που έγραψες τα μηλογοτεχνήματα. Σου μιλάω τη μηλαλήθεια. Συνέχισε να γράφεις μηλογοτεχνήματα και ή θα γίνεις διάσημος ή θα σου καθίσει κανένα μήλο στο λαιμό!

ΔΗΜ.: Αρκετά κράτησε αυτή η βαρυ-ασήμαντη συνέντευξη. Νομίζω ότι παραμιλήσαμε!

ΑΙΜ.: Καλά λες! Έχω κι εγώ δουλειά. Πρέπει να πάω στον όμιλο των μήλων με τη γυναίκα μου τη Λουντμίλα. Γεια σου!

1. Υπογραμμίζω στο κείμενο το ρήμα **έχω** (έχεις κτλ.).
2. Γράφω τις παρακάτω προτάσεις από τον ενικό στον πληθυντικό:
- (εγώ) Έχω αρκετή δουλειά.
(εμείς)
(εσύ) Τι γνώμη έχεις για τους ανθρώπους;
(εσείς)
(αυτό) Το μήλο έχει κουκούτσι.
(αυτά)

3. Συμπληρώνω το **έχω** και **είχα** σε όλα τα πρόσωπα:

εγώ	έχω	είχα	εμείς	
εσύ			εσείς	
αυτός			αυτοί	

4. Γράφω και μαθαίνω:

Οι άνθρωποι, άντρες και γυναίκες, δεν έχουν κουκούτσι μυαλό! Ενώ εμείς τα μήλα έχουμε πολλά κουκούτσια.

.....

.....

.....

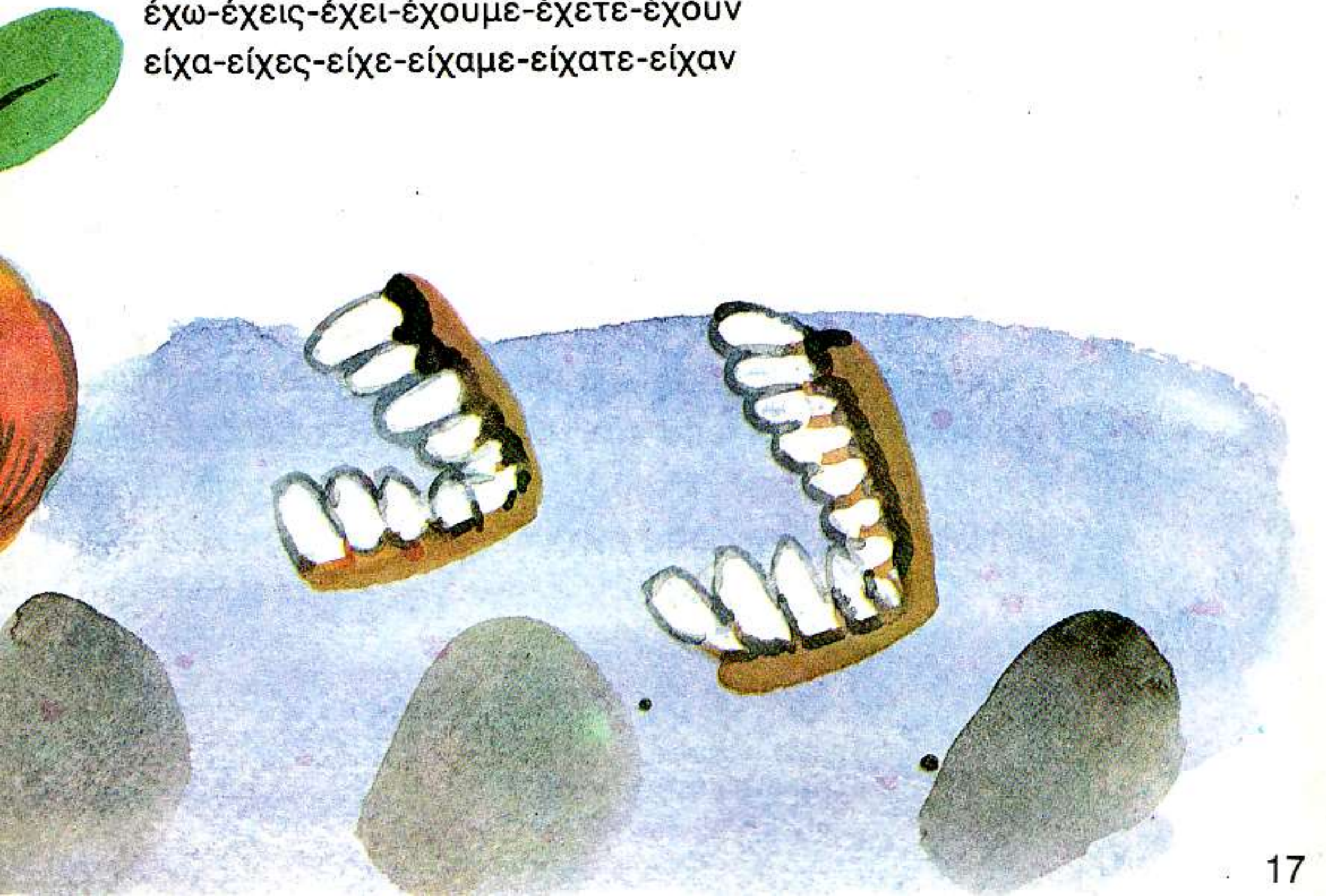
.....

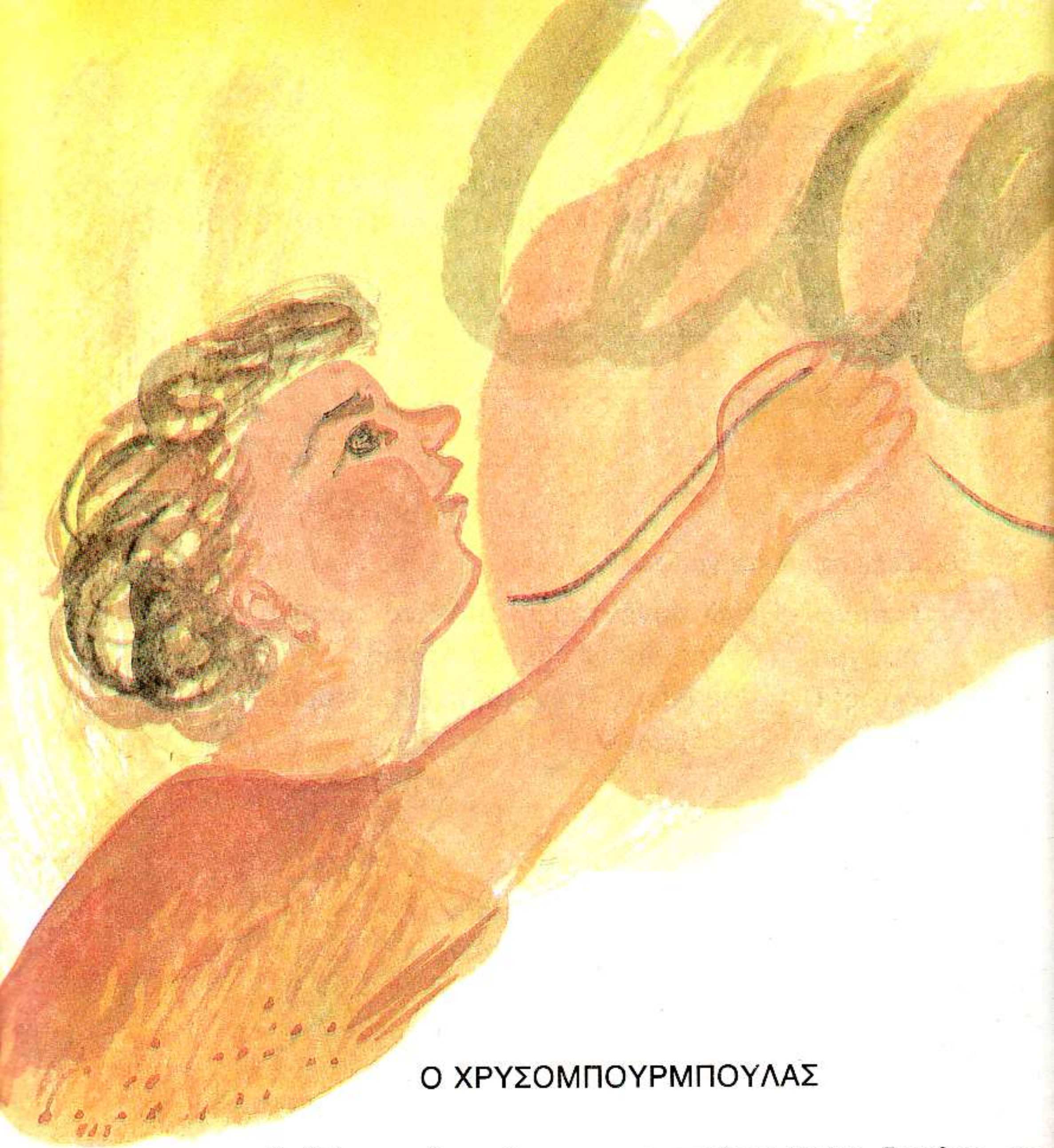
5. Σκέφτομαι και γράφω:

Παίρνω κι εγώ συνέντευξη από ένα φρούτο ή ζώο ή πράγμα. (Χρησιμοποιώ και φράσεις του κειμένου, όπως: Πες μας κάτι... Τι γνώμη έχεις... Νομίζεις ότι... Τι άλλο...)

6. Λέξεις για την καρτέλα:

αρκετός-αρκετά, γυναίκα
έχω-έχεις-έχει-έχουμε-έχετε-έχουν
είχα-είχες-είχε-είχαμε-είχατε-είχαν

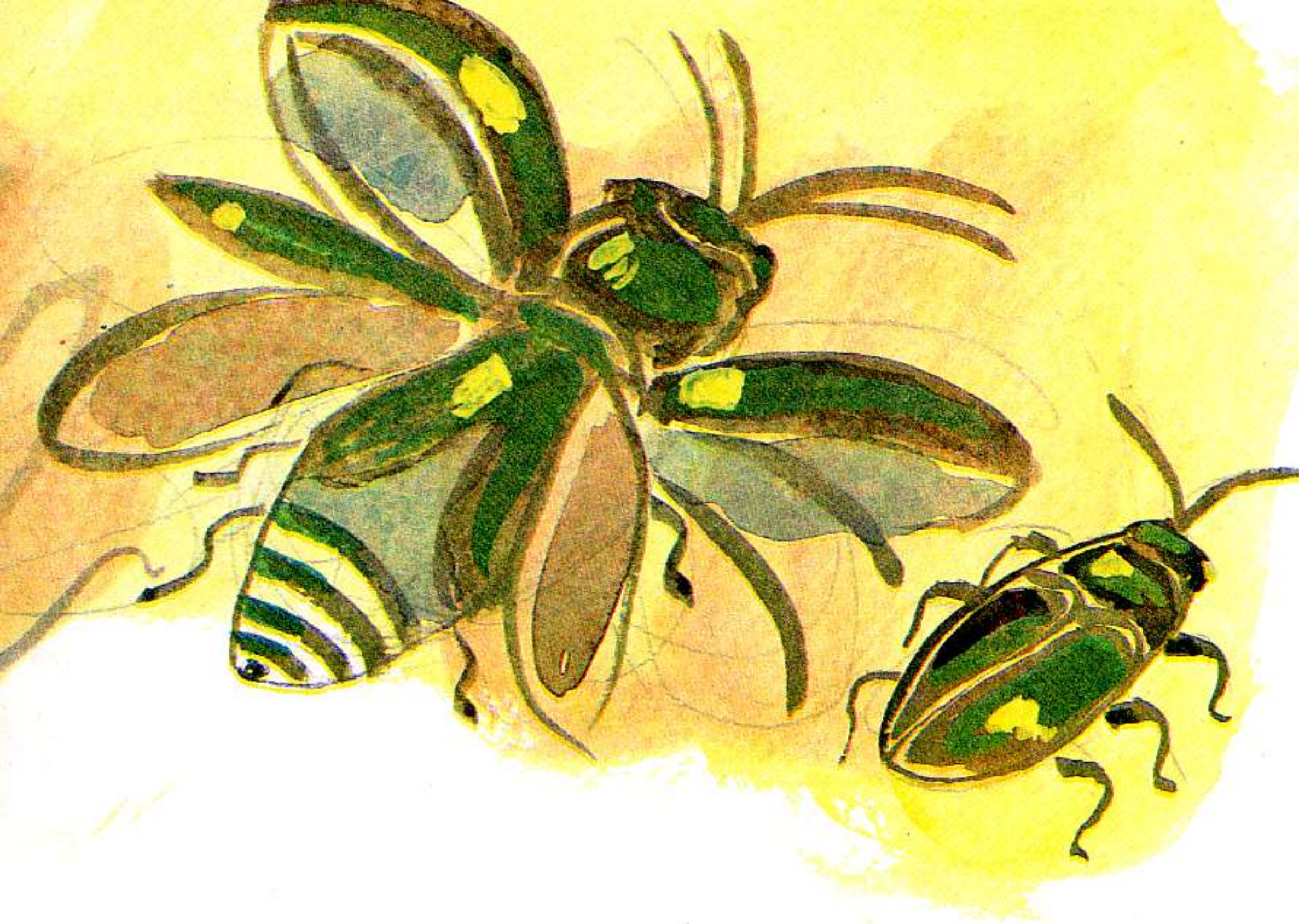
Ο ΧΡΥΣΟΜΠΟΥΡΜΠΟΥΛΑΣ

Ο Θύμιος έχει ένα χρυσομπούρμπουλα δεμένο με κλωστή απ' το ποδαράκι. Το σκαθάρι ανοίγει τα σκληρά, χρυσοπράσινα φτερά του. Κάτω απ' αυτά ξεδιπλώνει ένα δεύτερο ζευγάρι φτερά, που είναι σαν από διάφανο μετάξι, και πετάει όσο είναι το μάκρος της κλωστής.

Μπούρμπουλά μου, έχε γεια!

Πέτα πέρα μακριά.

*Μα έχε το νου σου, καψερέ,
μην μπλεχτείς μες στα κλαδιά.*

Ο χρυσομπούρμπουλας προσπαθεί να λευτερωθεί, χτυπά τον αέρα και κάνει ένα βουητό σαν να σηκώνεται αεροπλάνο.

Ο Θύμιος κρατάει την άκρη της κλωστής και τον κουβεντιάζει:

«Μα τι έχεις και βουίζεις έτσι άγρια, κύριε χρυσομπούρμπουλα; Δεν είσαι στα κέφια σου κι έχεις μεγάλο δίκιο. Είσαι αιχμάλωτος, καψερέ. Κι έχεις να φας από χθες. Σου είχα βάλει ψιχουλάκια και ζάχαρη στο κουτάκι σου, αλλά δεν ξέρω αν τα τρώτε εσείς οι χρυσομπούρμπουλοι... Καλά, φίλε, σε καταλαβαίνω. Κάνε λίγο υπομονή κι έχεις το λόγο μου ότι σε δυο λεπτά θα σ' ελευθερώσω...»

Έτσι κι έγινε. Τον ελευθέρωσε και πήρε ο καθένας το δρόμο του. Ο Θύμιος για την παρέα του κι ο χρυσομπούρμπουλας για την κοπριά του.

1. Συμπληρώνω τις προτάσεις με τις λέξεις που ταιριάζουν, όπως στο παράδειγμα:

(μπλεχτείς, μωρό, γλιστρήσεις)

Έχε το νου σου μη μπλεχτείς μες στα κλαδιά.

Έχε το νου σου μη

Έχε το νου σου στο

2. Συμπληρώνω, όπως στα παραδείγματα, με άλλα ρήματα:

- Έχω δίκιο να παραπονιέμαι.

Έχω δίκιο να

Έχω άδικο που

- Τι έχεις και βουίζεις;

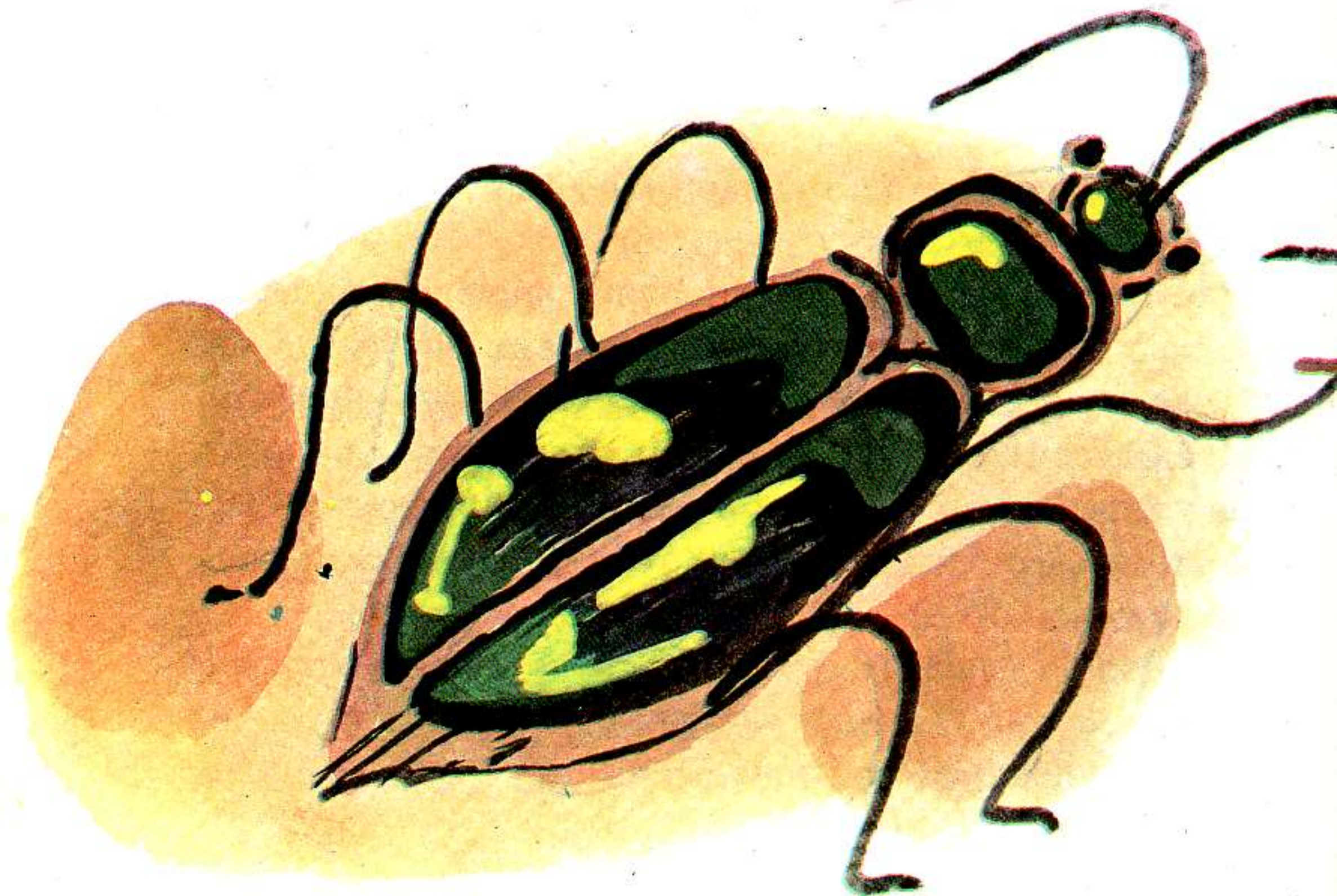
Τι έχεις και

Τι έχεις και

- Έχει από χτες να φάει.

Έχει από χτες να

Έχει από μέρες να

3. *Ενώνω με γραμμές αυτά που ταιριάζουν:*

Έχει τα νεύρα του.
Τα έχει τετρακόσια.
Τα έχει χαμένα.
Δεν έχει να πας πουθενά.
Έχεις το λόγο μου.

Δε θα πας πουθενά.
Σου υπόσχομαι.
Δουλεύει το μυαλό του.
Δεν ξέρει τι να κάνει.
Είναι νευριασμένος.

4. *Γράφω και μαθαίνω:*

Το σκαθάρι έχει δυο ζευγάρια φτερά και βουίζει σαν αεροπλάνο.

5. *Λέξεις για την καρτέλα:*

αεροπλάνο, κλωστή, φτερό, ζευγάρι, παρέα

ΤΟ ΜΩΡΟ ΜΑΣ

Δεν είναι πολλές μέρες που ήρθαν στο σπίτι από την κλινική η μαμά με το μωρό μας.

Έλλο δεν κάνει τούτο το μωρό απ' το να κοιμάται και να κλαίει πριν απ' το φαγητό του.

— Πολύ κλασιάρικο είναι, λέω στον πατέρα μου.

— Μα πώς να μας εξηγήσει ότι πεινάει. Δεν έχει άλλον τρόπο, μου λέει.

Το μωρό κουνάει τα χέρια του πέρα δώθε. Ο πατέρας βάζει το δάχτυλό του στη χουφτίτσα του. Κι εκείνο το σφίγγει.

— Δύναμη που έχει το άθλιο! λέει ο πατέρας με θαυμασμό.

- Κι εγώ μπορώ. Και πιο δυνατά ακόμα, του λέω.
- Μα βέβαια, μου απαντάει. Δεν είστε το ίδιο. Εσύ είσαι πολύ πιο δυνατός, κι ακόμα ξέρεις και μιλάς, θα πας και στο νηπιαγωγείο.

Όταν είμαστε μόνοι με τον αδερφό μου, βάζω κι εγώ το δάχτυλό μου στη φούχτα του. Κι αυτός το σφίγγει. Για την ώρα αυτό είναι το μόνο παιχνίδι που ξέρει.

Άννα Γκέρτσου-Σαρρή

1. Γράφω τις παρακάτω προτάσεις από τον ενικό στον πληθυντικό:

Εγώ είμαι μεγάλος.

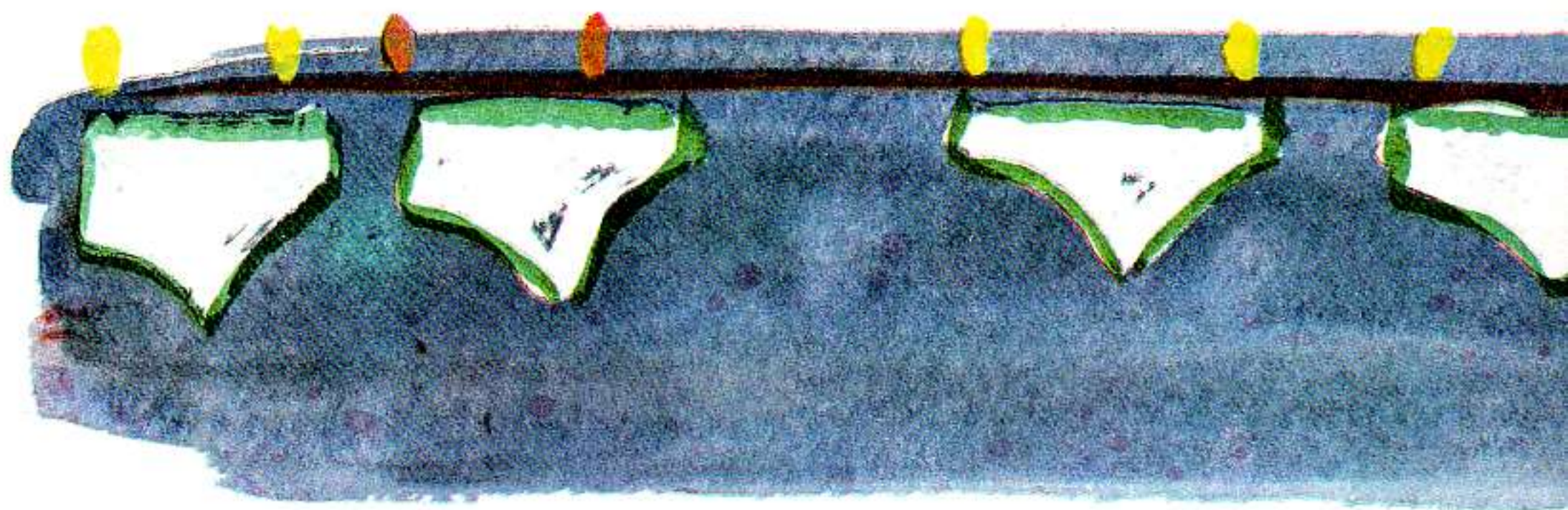
Εμείς

Εσύ είσαι πολύ δυνατός.

Εσείς

Το μωρό είναι κλαψιάρικο.

Τα μωρά

2. Συμπληρώνω το ρήμα **είμαι** σε όλα τα πρόσωπα:

εγώ εμείς

εσύ εσείς

αυτός αυτοί

3. Ενώνω με γραμμές αυτά που ταιριάζουν:

Δεν είναι στα καλά του. Δεν εξαρτάται από μένα.

Είναι στο κρεβάτι. Κάτι έχει.

Όπου να 'ναι φτάνουμε. Είναι χαρούμενος.

Δεν είναι στο χέρι μου. Είναι ξαπλωμένος ή άρρωστος.

Είναι στα κέφια του. Πλησιάζουμε.

4. Συμπληρώνω, όπως στο παράδειγμα, με άλλες λέξεις:

Είναι ώρα να φύγουμε.

Είναι ώρα να

Είναι ώρα για

Είναι ώρα που

5. Γράφω και μαθαίνω:

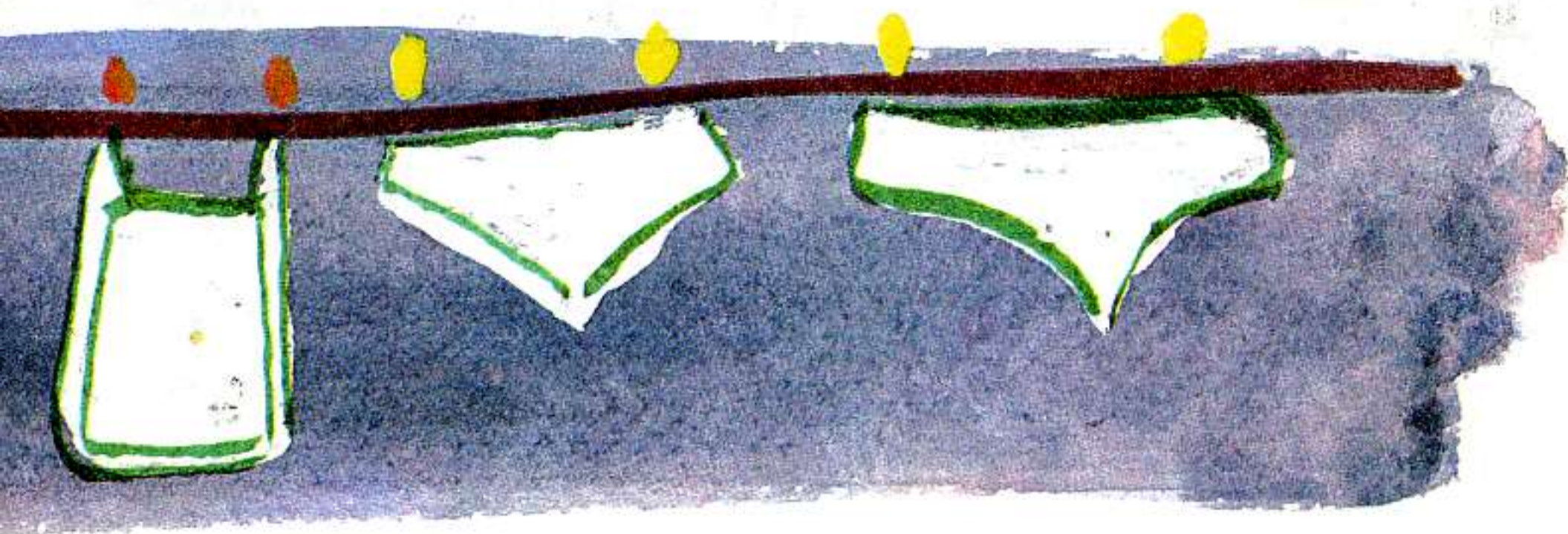
Μα πώς να μας εξηγήσει ότι πεινάει, αφού είναι μωρό;

.....

.....

.....

.....

6. Σκέφτομαι και γράφω:

Γράφω κι εγώ για ένα μωρό.

7. Λέξεις για την καρτέλα:

ότι, είμαι-είσαι-είναι-είμαστε-είστε-είναι, πολλές

ΚΑΛΩΣ ΝΑ 'ΡΘΕΙ

Είτε αδερφός είτε αδερφή,
στον κόσμο μας καλώς να 'ρθει.

Ένα μωρούλι μοναχό
θα φτάσει απ' το άγνωστο γυμνό.

Και θέλει νά βρει συγγενείς:
παππού, γιαγιά, παιδιά, γονείς.

Έλα, ανθρωπάκι μια σταλιά,
το σπίτι μας, θερμή αγκαλιά,
όλο προσμένει για να 'ρθεις.
Άγνωστο αδέρφι, μην αργείς.

Ρένα Καρθαίου

1. Υπογραμμίζω στο ποίημα όπου λέει: **να 'ρθει, νά 'βρει, να 'ρθεις**. Τα γράφω εδώ και τα διαβάζω όπως και στο ποίημα:

2. Διαβάζω σωστά τα παρακάτω:

να βρει	νά βρει	θά βρει	θα βρει
να βγει	νά βγει	θά βγει	θα βγει
να μπει	νά μπει	θά μπει	θα μπει
να 'ρθει	νά 'ρθει	θά 'ρθει	θα 'ρθει

3. Γράφω και μαθαίνω:

Στον κόσμο μας καλώς να 'ρθεις.
 Άγνωστο αδέρφι, μην αργείς.

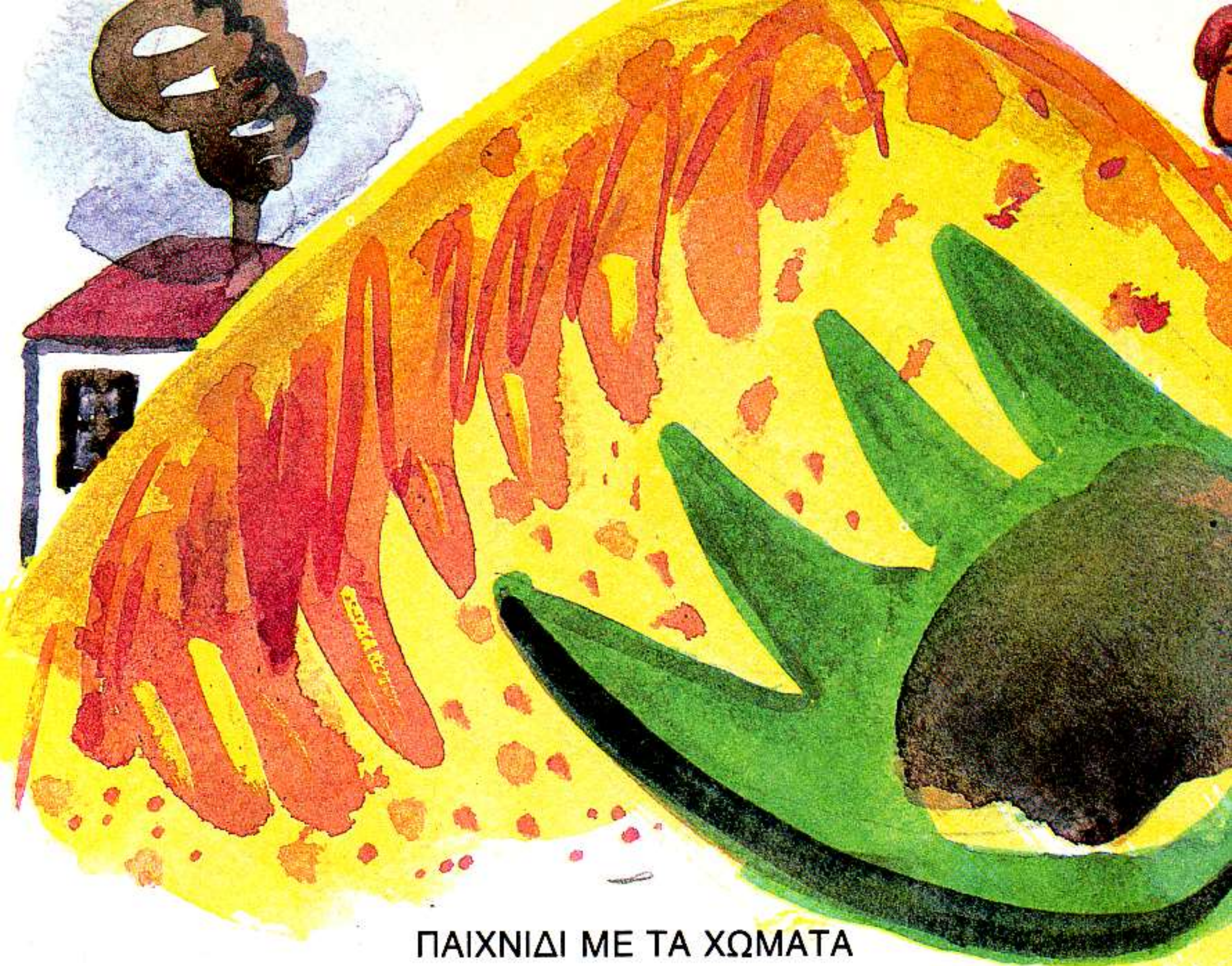
4. Λέξεις για την καρτέλα:

αργώ-αργά

να βρω-νά βρω, να βγω-νά βγω, να μπω-νά μπω,

να 'ρθω-νά 'ρθω

Αύριο Ανθολόγιο

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΜΕ ΤΑ ΧΩΜΑΤΑ

Στο χωριό μας θα γίνει καινούριος δρόμος. Από το πρωί μια μπουλντόζα ανασηκώνει με τη δαγκάνα της τα χώματα και τα παραμερίζει. Ο χειριστής τραβάει μπρος πίσω το μοχλό και η μπουλντόζα μουγκρίζει. Μπουλντόζα και μπουλντοζιέρης βρίσκονται συνέχεια μέσα σ' ένα σύννεφο σκόνη. Η σκόνη κολλάει πάνω στο ιδρωμένο κορμί του χειριστή, που μοιάζει με μπρούντζινο άγαλμα.

Ως το μεσημέρι όλο εκείνο το φαγωμένο χώμα είχε γίνει ένας τεράστιος σωρός σαν αναποδογυρισμένο χωνί.

Το απόγευμα, όταν η μπουλντόζα σώπασε και κατακάθισε η σκόνη, μαζεύτηκαν τα παιδιά της γειτονιάς, αγόρια και κορίτσια, τα περισσότερα μαθητές του σχολείου. Στην αρχή περπατούσαν γύρω γύρω, σαν να πολιορκούσαν το χωμάτινο κάστρο. Ξαφνικά ο Παντελής, σαν αρχαίος πολεμιστής, πήρε φόρα κι άρχισε ν' ανεβαίνει στην κορυφή. Το χώμα όμως κυλούσε προς τα κάτω, και τα παπούτσια του βούλιαξαν. Στο τέλος τα κατάφερε.

Αυτό ήταν. Σε λίγο ο σωρός γέμισε παιδιά, που ανεβοκατέβαιναν απ' όλες τις μεριές σαν ορειβάτες.

Ως το βράδυ χόρτασαν παιχνίδι. Όταν ήρθε η ώρα να το διαλύσουν, κοιτάχτηκαν μεταξύ τους ανήσυχα. Τα παπούτσια, τα ρούχα, ακόμα και τα πρόσωπά τους είχαν πασπαλιστεί από κοκκινόχωμα. Τι να κάμουν τώρα; Ξεσκονίστηκαν στα γρήγορα κι έτρεξαν στην κοντινή βρύση. Έπλυναν τα χέρια και το πρόσωπό τους, ήπιαν κιόλας να ξεδιψάσουν, τίναξαν και κάμποσες σταγόνες γύρω τους. Ύστερα τράβηξαν για τα σπίτια τους.

Για τα παραπέρα σκεφτείτε και πέστε μου εσείς.

1. Υπογραμμίζω στο κείμενο (στις τρεις πρώτες παραγράφους) τα αρσενικά ουσιαστικά που τελειώνουν σε **-ης** και τα γράφω εδώ:

.....

.....

2. Συμπληρώνω καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις με το ουσιαστικό που ταιριάζει, όπως στο παράδειγμα:

(Ο χειριστής, Ο Παντελής, Οι μαθητές, Οι πολεμιστές, Ο μπουλντοζιέρης)

Ο χειριστής τραβά το μοχλό.

..... οδηγεί την μπουλντόζα.

..... πολιορκούν το κάστρο.

..... ανεβαίνει στην κορυφή.

..... παίζουν με τα χώματα.

3. Συμπληρώνω τα ουσιαστικά που λείπουν στον ενικό ή στον πληθυντικό:

ο ένας

οι πολλοί

ο χειριστής

οι χειριστές

ο μαθητής

..... οι πολεμιστές

..... οι ναύτες

ο εργάτης

ο μπουλντοζιέρης

οι μπουλντοζιέρηδες

ο μανάβης

..... οι μπακάληδες

4. Συμπληρώνω καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις με το ουσιαστικό που ταιριάζει, όπως στο παράδειγμα:

(το ~~χειριστή~~, τους ορειβάτες, τον πολεμιστή)

Ο ιδρώτας έλουσε το χειριστή.

Ο Παντελής έκανε

Τα παιδιά ανεβοκατέβαιναν σαν

5. Βάζω σε αλφαβητική σειρά τα παρακάτω αρσενικά ουσιαστικά:

μαθητής, εργάτης, ναύτης, στρατιώτης

6. Γράφω και μαθαίνω:

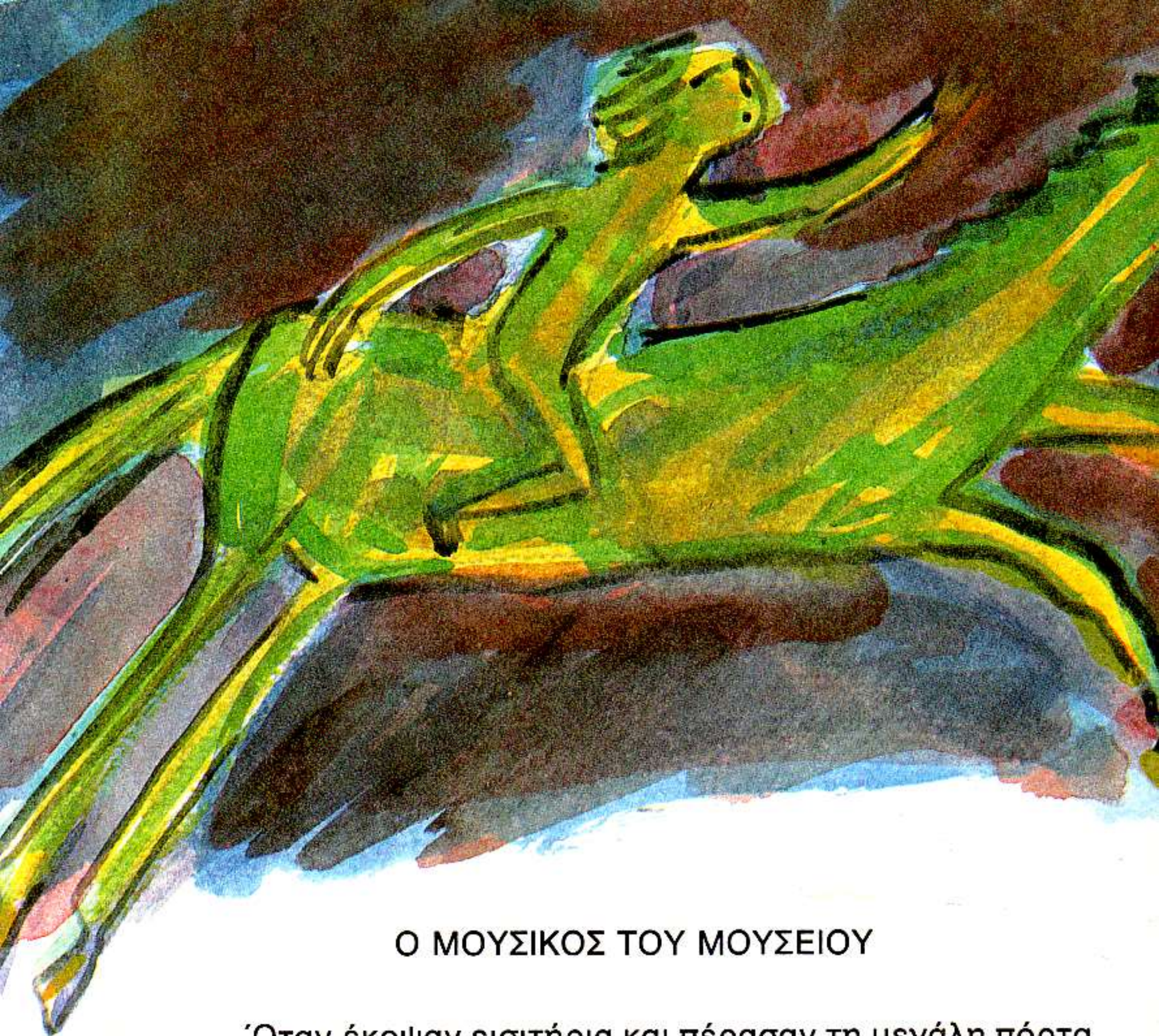
Η σκόνη είχε κολλήσει πάνω στα ρούχα, τα παπούτσια και το κορμί του ιδρωμένου χειριστή.

7. Σκέφτομαι και γράφω:

Τι έγινε όταν τα παιδιά πήγαν στα σπίτια τους;

8. Λέξεις για την καρτέλα:

ιδρώνω-ιδρωμένος, παπούτσια, ρούχο, πλένω-έπλυνα, μανάβης-μπακάλης

Ο ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Όταν έκοψαν εισιτήρια και πέρασαν τη μεγάλη πόρτα του Εθνικού Μουσείου, η μητέρα είπε: «Έφη, εδώ δεν πιάνουν τίποτα· μόνο βλέπουν».

Το τι είδαν τα μάτια της Έφης δε λέγεται: περικεφαλαίες και κοντάρια, βραχιόλια και δαχτυλίδια, νομίσματα με αρχαία γράμματα, πήλινα αγγεία με διάφορες ζωγραφιές και πλήθος μικρά και μεγάλα αγάλματα.

Η μητέρα έσκυβε κάθε τόσο στο αυτί της Έφης και της εξηγούσε το ένα και το άλλο.

Σε μια στιγμή η Έφη φώναξε χαρούμενα, λες και είδε κάποιο αγαπημένο της πρόσωπο:

«Ο μουσικός! Ο μουσικός που είναι στο ημερολόγιο. Να τος!» Η φωνή της αντήχησε μέσα στις σιωπηλές αίθουσες του μουσείου. Ο φύλακας κοίταξε την Έφη, έβαλε το δάχτυλο μπροστά στο στόμα του και της χαμογέλασε.

Πήγαν κοντά. Το αγαματάκι του μουσικού, καθισμένο στην καρέκλα του, είχε στα γόνατά του την άρπα του και με τα χέρια του ακουμπούσε τις χορδές. Λες κι έπαιζε μουσική για τα σιωπηλά αγάλματα του μουσείου. «Ώστε λοιπόν εδώ είσαι, φίλε», είπε η Έφη χαμογελώντας, λες και μιλούσε σε κάποιο συμμαθητή της.

Οι επισκέπτες στέκονταν και το κοιτούσαν με προσοχή. Μερικοί μάλιστα έκλειναν λίγο τα μάτια τους, λες και προσπαθούσαν ν' ακούσουν τη μουσική και τα τραγούδια του.

Όταν γύρισαν στο σπίτι τους, η Έφη έτρεξε στο ημερολόγιο του τοίχου και χαμογελώντας: «Φίλε μου», είπε, «τώρα ξέρω ποιος είσαι, ξέρω και πού είναι το σπίτι σου.»

1. Γράφω τα παρακάτω θηλυκά ουσιαστικά από το κείμενο στη στήλη που ταιριάζει το καθένα:

(~~πόρτα~~ μητέρα, ~~Έφη~~ στιγμή, φωνή, καρέκλα, άρπα, μουσική, προσοχή)

-α

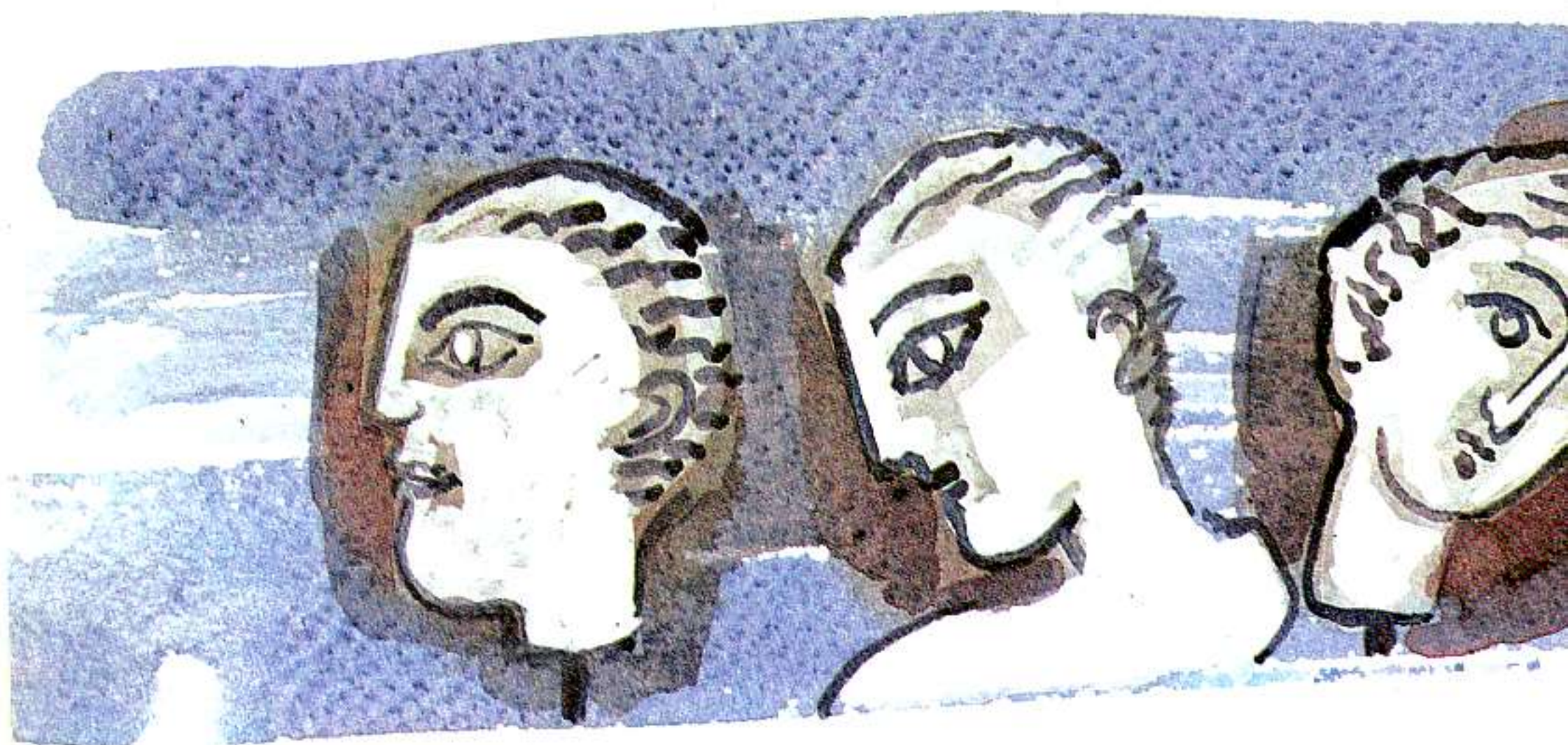
η πόρτα

.....
.....
.....

-η

η Έφη

.....
.....
.....

2. Συμπληρώνω καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις με το ουσιαστικό που ταιριάζει, όπως στο παράδειγμα:

(Η πόρτα, Η Έφη, Μουσική, Η μητέρα, Η αίθουσα, Η φωνή)

Η ~~πόρτα~~ του μουσείου ήταν μεγάλη.

..... ήταν γεμάτη αγάλματα.

..... εξηγούσε το ένα και το άλλο.

..... φώναξε χαρούμενα.

..... της Έφης αντήχησε μέσα στο μουσείο.

..... σαν να έβγαινε από την άρπα.

3. Συμπληρώνω τα ουσιαστικά που λείπουν στον ενικό ή στον πληθυντικό:

η μια
η πόρτα
η μητέρα
η ζωγραφιά

οι πολλές
οι πόρτες

.....

.....

η χορδή

οι χορδές

οι φωνές

οι αυλές

.....

.....

4. Ξαναγράφω τα ζευγάρια των λέξεων, όπως στο παράδειγμα:

η χορδή — η άρπα οι χορδές της άρπας

η νότα — η μουσική

η ζωγραφιά — η Έφη

η πλάκα — η αυλή

η ομορφιά — η εξοχή

5. Βάζω σε αλφαβητική σειρά τα παρακάτω θηλυκά ουσιαστικά:

φωνή, αυλή, μύτη, ζέστη, εξοχή, βροχή

.....

.....

6. Γράφω και μαθαίνω:

Η Έφη και η μητέρα της έκοψαν εισιτήρια και πέρασαν τη μεγάλη πόρτα του μουσείου.

.....

.....

.....

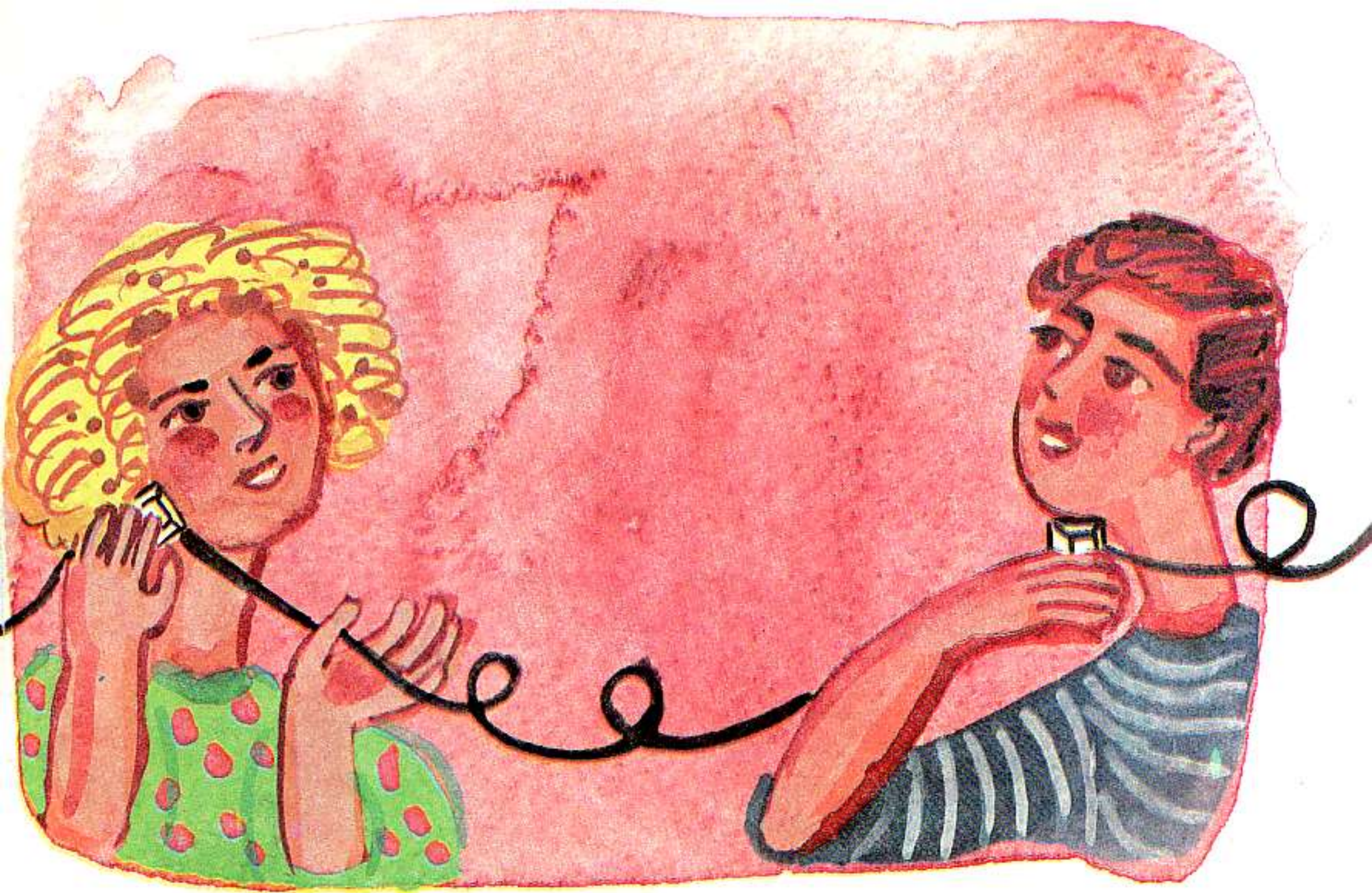
.....

7. Σκέφτομαι και γράφω:

Γράφω κι εγώ για ένα άγαλμα που είδα ή για ένα ζωγραφικό πίνακα ή για έναν αληθινό μουσικό.

8. Λέξεις για την καρτέλα:

εισιτήριο, καρέκλα, ημερολόγιο, κάποιος

ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΜΕ ΣΠΙΡΤΟΚΟΥΤΑ

Μια μέρα ήρθε ένας τεχνίτης στο σπίτι για να βάλει τηλέφωνο. Τα παιδιά, η Ρηνούλα και ο Λεωνίδας, κοίταζαν με πολύ ενδιαφέρον. Στο τέλος ο Λεωνίδας είπε:

- Να 'χαμε κι εμείς ένα!
- Μα για ποιον έβαλα αυτό το τηλέφωνο; Για όλους το έβαλα.
- Εμείς όμως θέλουμε ένα δικό μας, για να μπορώ από το εργοστάσιο να τηλεφωνώ στη Ρηνούλα στο νοσοκομείο.
- Πού είναι το νοσοκομείο και το εργοστάσιο; ρώτησε περίεργος ο τεχνίτης.
- Το νοσοκομείο είναι στο ντιβάνι, απάντησε ο Λεωνίδας, και το εργοστάσιο στο δωμάτιό μας.
- Α, έτσι... σκέφτηκε ο τεχνίτης. Έχετε σπέρτα;
- Έχουμε!
- Κλωστή;
- Και κλωστή έχουμε.
- Φέρτε τα γρήγορα!

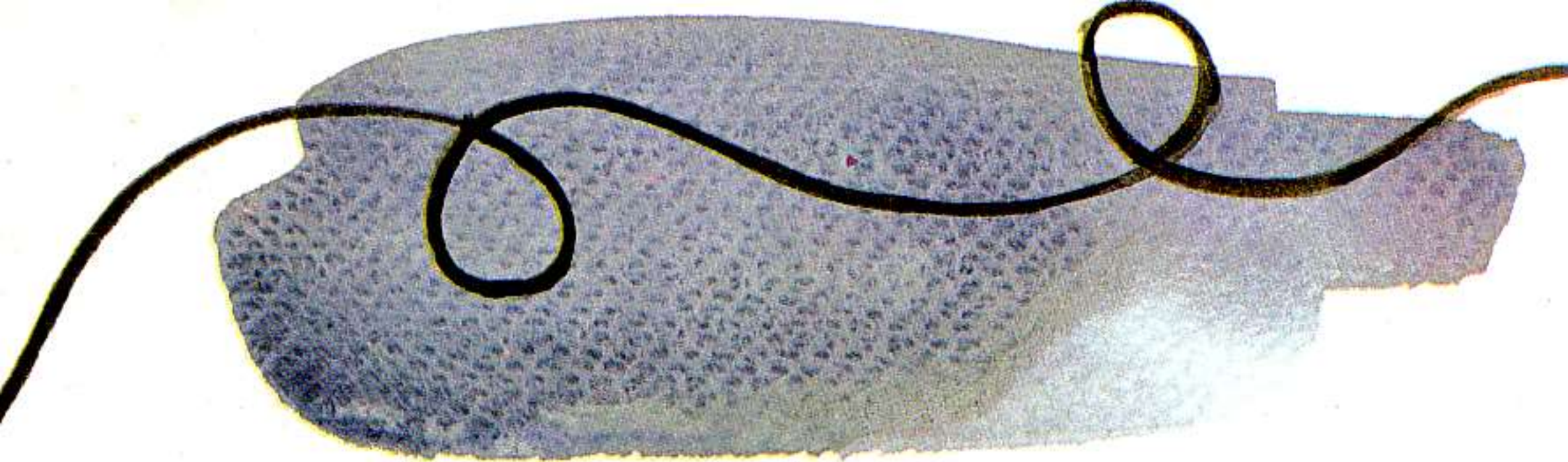

Ο τεχνίτης πέρασε σε μια βελόνα την κλωστή, μετά έβγαλε τα σπέρτα από το κουτί και τρύπησε τον πάτο του κουτιού με τη βελόνα. Έπειτα έβγαλε την κλωστή από τη βελόνα. Αλλά, για να μη φύγει η άκρη της κλωστής από το κουτί, την έδεσε στη μέση ενός σπέρτου. Στην άλλη άκρη της κλωστής στερέωσε με τον ίδιο ακριβώς τρόπο την κλωστή στον πάτο ενός άλλου σπιρτόκουτου. Όταν τέλειωσε αυτή η δουλειά, έδωσε στα παιδιά τα δυο κουτιά και τους είπε:

– Εσύ, Ρηνούλα, στάσου εδώ, ενώ εσύ, Λεωνίδα, τρέξε στο εργοστάσιό σου.

Πήρε η Ρηνούλα το κουτί της και περίμενε, ενώ ο Λεωνίδας έτρεξε στο δωμάτιό τους. Εκεί σταμάτησε, όταν η κλωστή που ένωνε τα δυο κουτιά τεντώθηκε σαν χορδή. Ο Λεωνίδας ακούμπησε το κουτί στα χείλη του και η Ρηνούλα στο αυτί της.

(συνεχίζεται)

1. Υπογραμμίζω στη σελίδα 38 τα ουδέτερα ουσιαστικά σε **-ο** και **-ι** και τα γράφω εδώ, όπως στο παράδειγμα:

-ο

το τηλέφωνο

-ι

το σπίτι

2. Γράφω σε δυο στήλες τις παρακάτω λέξεις (ρήματα και ουσιαστικά), βάζοντας πριν από τα ρήματα **εγώ** και πριν από τα ουσιαστικά **το**:

(βάζω, βάζο, μήλο, μιλώ, γράφω, γραφείο, κρύο, κρυώνω, παγώνω, παγωτό, πλέω, πλοίο)

-ω

εγώ βάζω

-ο

το βάζο

3. Ξαναγράφω τα ζευγάρια των λέξεων, όπως στο παράδειγμα:

το κουτί – το σπέρτο

τα κουτιά των σπέρτων

το φύλλο – το βιβλίο

το φορείο – το νοσοκομείο

το δρομολόγιο – το πλοίο

4. Συμπληρώνω σωστά τα γράμματα που λείπουν:

Τα παιδιά έπαιξαν το τηλέφων με τα κουτιά των
σπίρτ ν.

Τα φύλλα των δέντρ ν πέφτουν το φθινόπωρ

Το ραδιόφων λέει τα δρομολόγια των πλοί ν.

Σήμερα όλα τα σπίτια έχουν ψυγεί και ένα πρόχειρο
φαρμακεί

5. Γράφω και μαθαίνω:

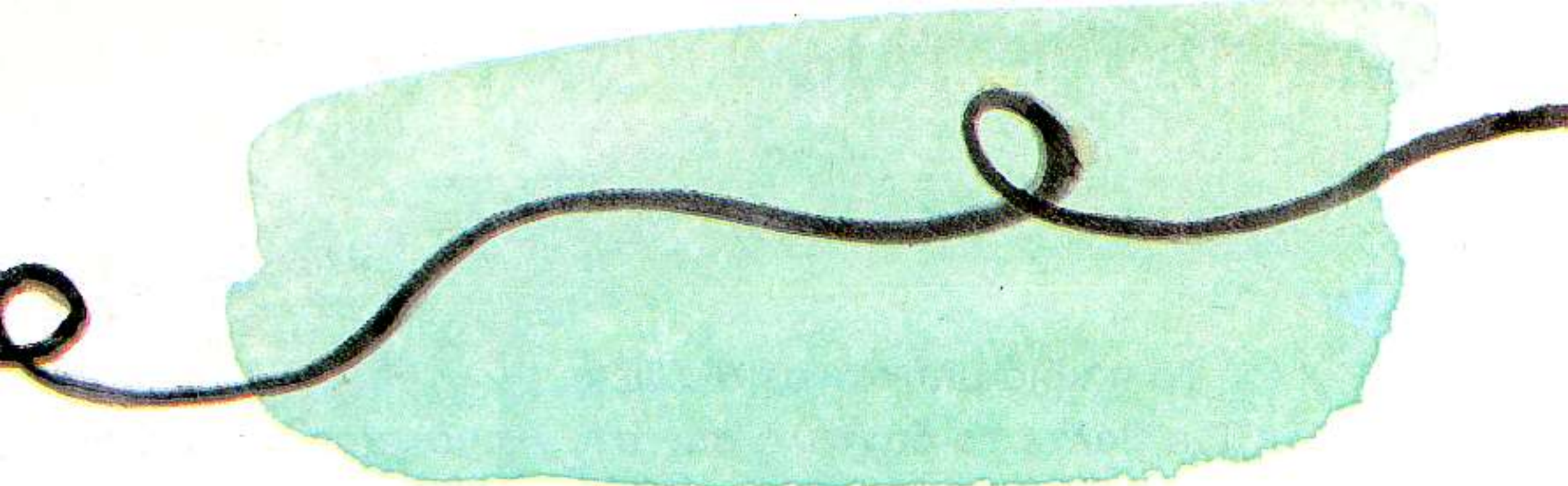
Το νοσοκομείο είναι στο ντιβάνι και το εργοστάσιο στο
δωμάτιό μας.

.....

.....

6. Λέξεις για την καρτέλα:

νοσοκομείο-φαρμακείο-ψυγείο, βιβλίο-θρανίο, κρύο, πλοίο

ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΜΕ ΣΠΙΡΤΟΚΟΥΤΑ

(συνέχεια από το προηγούμενο)

- Ρηνούλα, μ' ακούς;
- Σ' ακούω καλά και χωρίς το τηλέφωνο.
- Κλείσε το άλλο αυτί με το χέρι σου, της είπε ο τεχνίτης.

Η Ρηνούλα έκλεισε το άλλο αυτί με την παλάμη της.

- Ρηνούλα! φώναξε ξανά ο Λεωνίδας.
- Τώρα ακούω καλά στο τηλέφωνο, είπε η Ρηνούλα κι έβαλε το κουτί στα χείλη της.
- Λεωνίδα!... οχ!
- Τι «οχ»; ρώτησε ο τεχνίτης.
- Γαργαλιέμαι στην παλάμη, είπε η Ρηνούλα.
- Τι σε γαργαλάει;
- Ο πάτος του κουτιού.
- Δηλαδή τρέμει;
- Ναι.
- Τρέμει ο πάτος του κουτιού και αναγκάζει και την κλωστή να τρέμει, εξήγησε ο τεχνίτης.
- Εγώ ξέρω! φώναξε ο Λεωνίδας.
- Τι ξέρεις; ρώτησε ο τεχνίτης.
- Τρέχει το τρεμούλιασμα πάνω στην κλωστή για το δικό μου κουτάκι, αναγκάζει τον πάτο του να τρέμει, και απ' αυτό βγαίνει πάλι ο ήχος.
- Πολύ σωστά. Αλλά όταν μιλάμε χωρίς να χρησιμοποιούμε το τηλέφωνο, πώς ο ήχος της φωνής μου φτάνει ίσαμε το αυτί σου; Αφού δεν υπάρχει κλωστίτσα, τι είναι εκείνο που τρέμει;

- Τα παιδιά μπήκαν σε σκέψεις.
- Για βάλτε τα δάχτυλά σας στο λαιμό, είπε ο τεχνίτης. Τα παιδιά τα έβαλαν.
 - Και τώρα πέστε «ααα!»
 - Ααα!... έκαναν τα παιδιά.
 - Καταλάβατε πώς τρέμει ο λαιμός;
 - Το καταλάβαμε.
 - Ε, λοιπόν, όταν μιλάμε, ο λαιμός μας τρεμουλιάζει, και απ' αυτόν αρχίζει να τρεμουλιάζει ο αέρας, σχηματίζονται κύματα αέρα που τρέχουν, όπως τα κύματα του νερού, μόνο που στον αέρα τα κύματα δε φαίνονται κι έτσι ακούγεται η φωνή.
 - Α, έτσι γίνεται..., είπαν τα παιδιά.
 - Ναι, μικροί μου επιστήμονες, είπε ο τεχνίτης γελώντας, κι έπιασε να μαζεύει τα εργαλεία του.

Λ. Σικορούκ
(μετάφραση: Α. Καμαρινός)

1. Γράφω τα παρακάτω θηλυκά και ουδέτερα σε δυο στήλες, βάζοντας και τα άρθρα **η** και **το**:

(κλωστή, κουτί, πρωί, φωνή, αγόρι, κορίτσι, χορδή, αυλή, αυτί, βρύση, παιδί, μύτη, ζέστη, παιχνίδι)

-η
η κλωστή

-ι
το κουτί

2. Ξαναγράφω τα ζευγάρια των λέξεων, όπως στο παράδειγμα:

το δάχτυλο – το χέρι το δάχτυλο του χεριού

το κατάρτι – το καράβι

τα εργαλεία – το μαγαζί

το κλειδί – το συρτάρι

3. Συμπληρώνω σωστά ό,τι λείπει:

Ο Λεωνίδας και η αδερφή ... του θέλουν να παίξουν το παιχνίδι ... με το τηλέφωνο. Η Ρηνούλα κρατάει τεντωμένη την κλωστή ... και ακουμπάει το αυτί ... στο κουτί ... για ν' ακούσει. Η φωνή ... περνάει από το κουτί ... στην κλωστή ... και φτάνει στην άλλη άκρη ...

4. Γράφω και μαθαίνω:

Το κορίτσι τέντωσε την κλωστή και ακούμπησε το κουτί στο αυτί της.

.....

.....

.....

.....

5. Λέξεις για την καρτέλα:

κουτί-κουτάκι, εργαλείο, χωρίς-δίχως

Η ΜΟΥΝΤΖΟΥΡΑ ΤΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ ΕΝΝΙΑ

Από απροσεξία της η Λιλή, εκεί που έγραφε, έκαμε μια μουντζούρα στο βιβλίο της, στη σελίδα εννιά. Προσπάθησε να τη σβήσει, μα δεν τα κατάφερε.

Πήρε τότε το μολυβάκι της κι έκαμε τη μουντζούρα μια μικρή ζωγραφιά. Την τριγύρισε με μια γραμμή και ύστερα της έβαλε πόδια, χέρια κι ένα στρογγυλό κεφάλι. Πάνω στο κεφάλι τράβηξε κουκκίδες και γραμμούλες, και να τα μάτια, η μύτη, το στόμα, τ' αυτιά και τα μαλλιά. Και η μουντζούρα έγινε ένα γελαστό παιδί.

«Για δες, γελάει σαν το Δήμο!» σκέφτηκε η Λιλή, κι έβαλε στο ανθρωπάκι μια ελιά στο μάγουλο, όπως είχε κι ο Δήμος, ο συμμαθητής της. Ύστερα έγραψε από κάτω με κεφαλαία: ΔΗΜΟΣ.

Όταν η Λιλή έπαιρνε το βιβλίο να διαβάσει, το άνοιγε πρώτα στη σελίδα εννιά κι έλεγε: «Γεια σου, Δήμο!»

Οι δρόμοι τους ήταν πολύ κοντά και συχνά τα δυο παιδιά έπαιζαν μαζί. Και όπως οι καλοί φίλοι, δεν ήθελαν να κακοκαρδίζουν ο ένας τον άλλο. Γι' αυτό και η Λιλή δεν του έδειξε ποτέ τη ζωγραφιά της. Ήξερε ότι ο Δήμος θύμωνε εύκολα και θα του κακοφαινόταν που τον έφτιαξε έτσι σαν μικιμάους.

ΔΗΜΟΣ

1. Υπογραμμίζω στο κείμενο τα παρακάτω ουσιαστικά (μαζί με τα άρθρα τους):

η Λιλή, το μολυβάκι, η μύτη, οι δρόμοι, οι φίλοι

2. Γράφω σε τρεις στήλες, εκεί που ταιριάζει το καθένα, τα παρακάτω ουσιαστικά, μαζί με τα άρθρα τους:

(η ~~Λιλή~~, οι ~~φίλοι~~, το ~~μολύβι~~, τη μύτη, οι δρόμοι, το αυτί, το κεφάλι, η γραμμή, το παιδί, οι γιατροί, οι γέροι, την αυλή, την κλωστή, οι γεωργοί, το τζάμι, το παιχνίδι, η βροχή, οι λύκοι, το μέλι, η δραχμή, οι άνθρωποι)

-η (μία)

η Λιλή

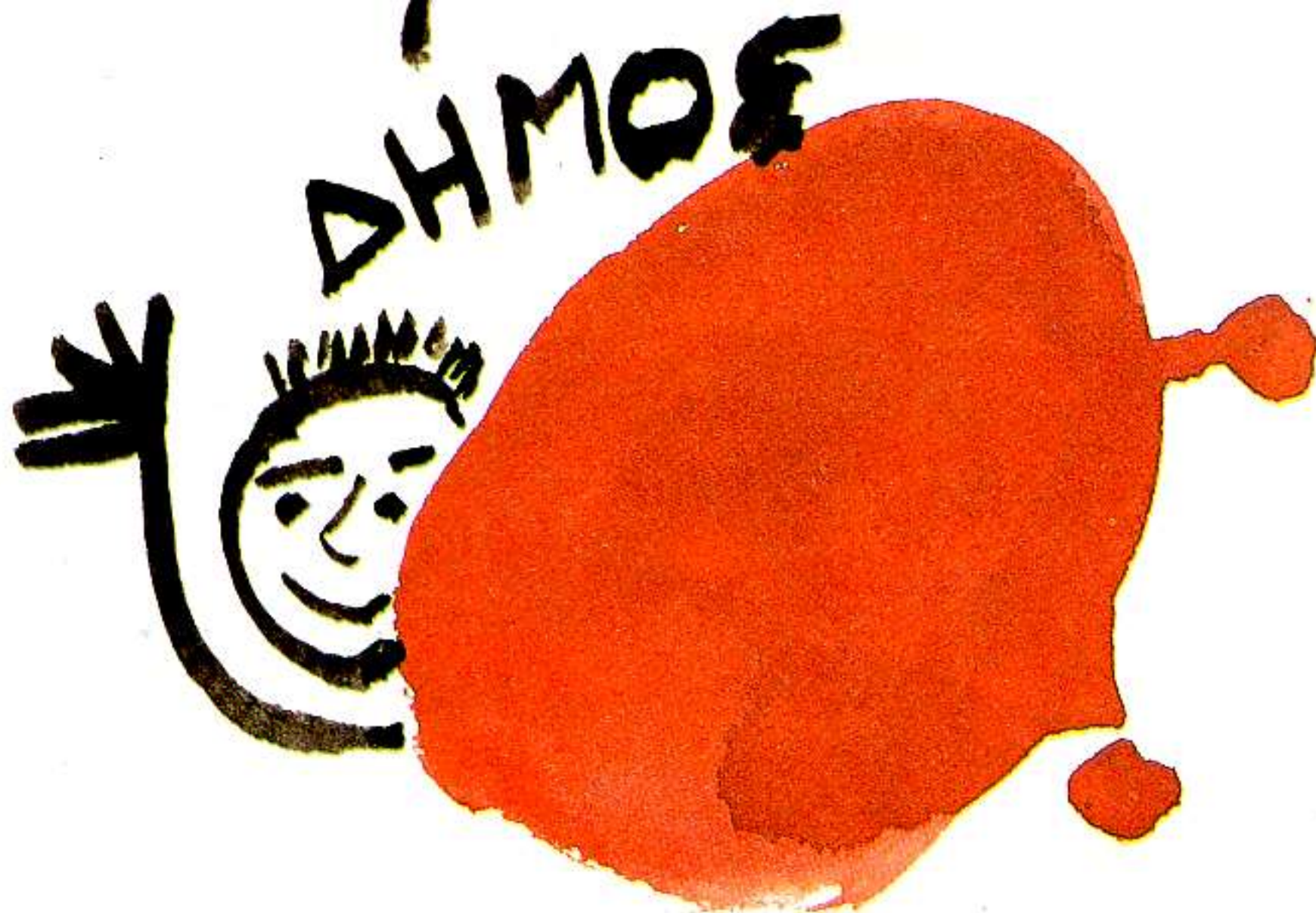
-οι (πολλοί)

οι φίλοι

-ι (ένα)

το μολύβι

.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

3. Σκέφτομαι τα άρθρα που ταιριάζουν και συμπληρώνω σωστά ό,τι λείπει:

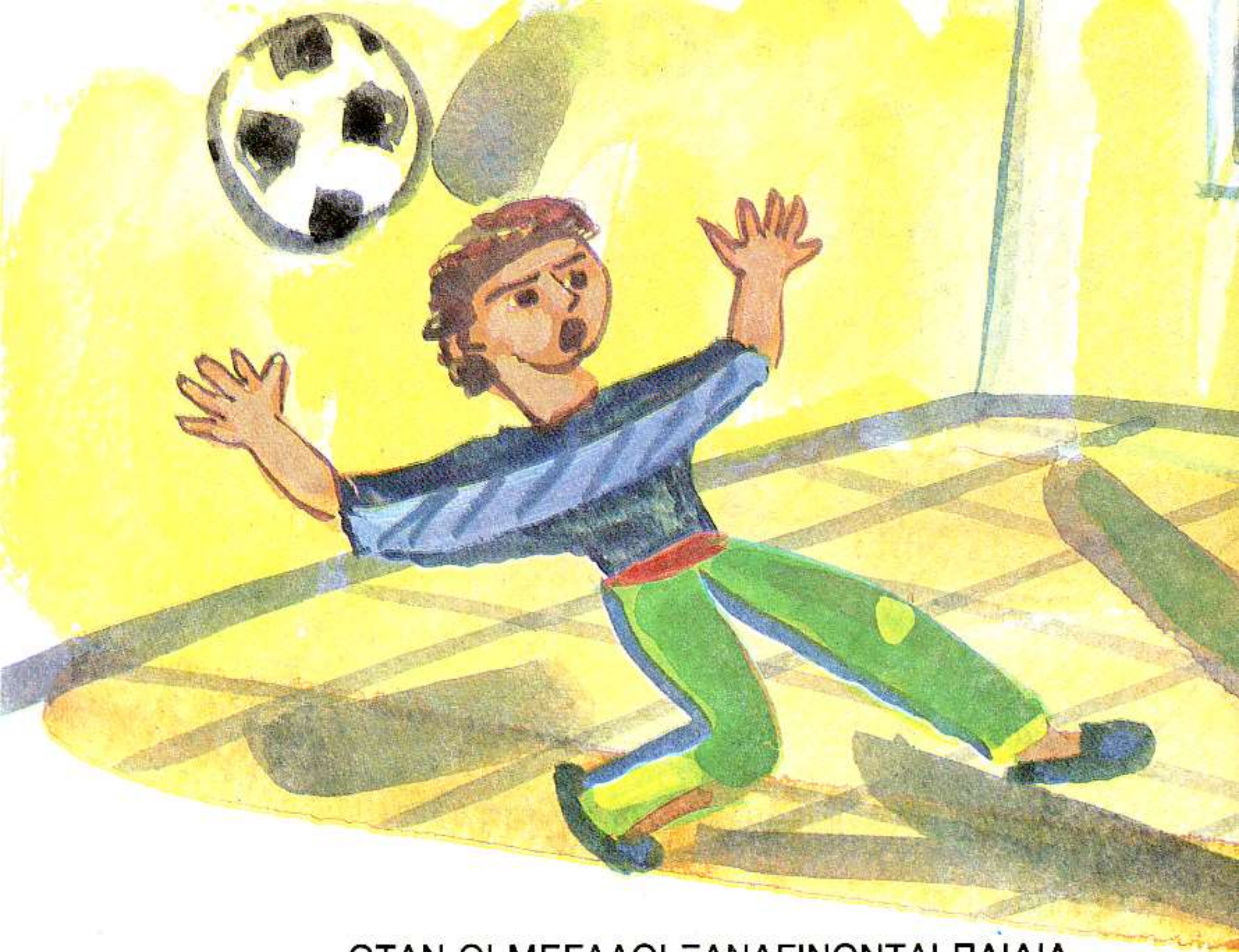
Η Λιλ ... με το μολυβάκι της ζωγράφισε και ένα εξωγήινο ανθρωπάκ Του έκαμε ένα πόδ ... με πλατιά βάσ ..., μια λεπτή μέσ ..., και ένα τετράγωνο κεφάλ Δυο σταυρ..... έδειχναν τις καρδιές του και πέντε κύκλ τα μάτια του.

4. Γράφω και μαθαίνω:

Πάνω στο κεφάλι η Λιλή τράβηξε μια γραμμή για μύτη και μια κουκκίδα για ελιά στο δεξί μάγουλο.

5. Λέξεις για την καρτέλα:

τραβώ-τράβηξα, δεξιός
η μύτη, οί δρόμοι, το κεφάλι

ΟΤΑΝ ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΞΑΝΑΓΙΝΟΝΤΑΙ ΠΑΙΔΙΑ

Την Κυριακή το απόγευμα ήμασταν όλοι έξω στη μικρή μας αυλή. Εκεί που παίζαμε με την αδερφή μου, μπήκε ο θείος ο Κωστής, που είναι και νουνός μου.

– Παιδιά, μας λέει, κοιτάξτε τι σας έφερα!

Και με δύναμη δίνει μια στη μπάλα που κρατούσε, πάνω στις πλάκες της αυλής.

Μια αληθινή μπάλα, σαν τις μπάλες που παίζουν στα γήπεδα, με τις ραφές της και με τα έλα της! Έτρεξα και την άρπαξα, και μαζί με την μπάλα βρεθήκαμε στην αγκαλιά του θείου Κωστή.

– Παίζουμε, Φανή; είπα της αδερφής μου, κι αμέσως πιάσαμε τις άκρες της αυλής.

Ο πατέρας κοίταζε την μπάλα και δεν τη χόρταινε.

– Ε, και να είχαμε, Κωστή, τέτοιο ωραίο πράμα τότε που ήμασταν παιδιά! Θυμάσαι το πάνινο μπαλάκι που κλοτσούσαμε; Και πάλι πόσα γκολ σου έβαζα!

— Ε, όχι και πιο πολλά από μένα, διαμαρτυρήθηκε ο θείος Κωστής.

— Έλα και τώρα να δεις, άμα θέλεις.

Έτσι πήραν κι οι δυο τους μέρος στο παιχνίδι. Στην αρχή έκαναν τους τερματοφύλακες, και κλοτσούσαμε η Φανή κι εγώ. Αλλά δεν έμειναν ικανοποιημένοι και γρήγορα αλλάξαμε θέσεις.

Σε λίγο όμως ιδροκοπούσαν κι οι δυο και κοντανάσαινταν.

— Ε, σταματήστε πια! φώναξε η μητέρα. Δημήτρη, έχεις και τη μέση σου...

Σε μια στιγμή ο πατέρας έδωσε μια πλάγια κλοτσιά κι η μπάλα έπεσε πάνω στο τζάμι. Όλοι μας νιώσαμε άσχημα, κι ιδιαίτερα ο πατέρας έμοιαζε με μικρό παιδί που το έχουν μαλώσει.

1. Υπογραμμίζω στο κείμενο (πρώτη σελίδα) τα θηλυκά ουσιαστικά που έχουν μπροστά τους **της** ή **τις** (**στις**). Έστερα τα γράφω εδώ σε δυο στήλες:

της (μιλάμε για μία)
της μπάλας

τις (μιλάμε για πολλές)
τις πλάκες

.....	
.....	
.....	

2. Γράφω **της**, **τις** ή **στις**, όποιο ταιριάζει:

Παίζαμε κουτσό πάνω πλάκες αυλής.

Τραβήξαμε άκρες κλωστής και την τεντώσαμε.

Κοιτάζαμε βροχής σταγόνες από το τζάμι.

Η δασκάλα μάς έδειξε ζωγραφιές Λιλής.

Βάλαμε φωνές και έγινε τρελής.

3. Συμπληρώνω τις προτάσεις, παίρνοντας τα ουσιαστικά από τις παρενθέσεις και βάζοντάς τα έτσι που να ταιριάζουν, όπως στα παραδείγματα:

Οι σταγόνες μούσκεψαν το χώμα. (βροχή)

Ο χειμώνας μας κούρασε με τις πολλές του
(βροχή)

Το νερό ήταν δροσερό. (βρύση)

Μην αφήνετε ανοιχτές (βρύση).

Δεν πάμε όλες εκδρομή. (Κυριακή)

Το απόγευμα πήγαμε στο Λούνα Παρκ.
(Κυριακή)

4. Γράφω και μαθαίνω:

Με ωραίο ή άσχημο καιρό ο μικρός Κωστής κλοτσούσε
ένα πάνινο μπαλάκι στις πλάκες της αυλής.

.....
.....
.....

5. Σκέφτομαι και γράφω:

Ένα παιχνίδι που παίζει μαζί μου ο πατέρας ή η μητέ-
ρα

6. Λέξεις για την καρτέλα:

πανί-πάνινος, ωραίος, μέρος, άσχημος-άσχημα
τις άκρες της αυλής

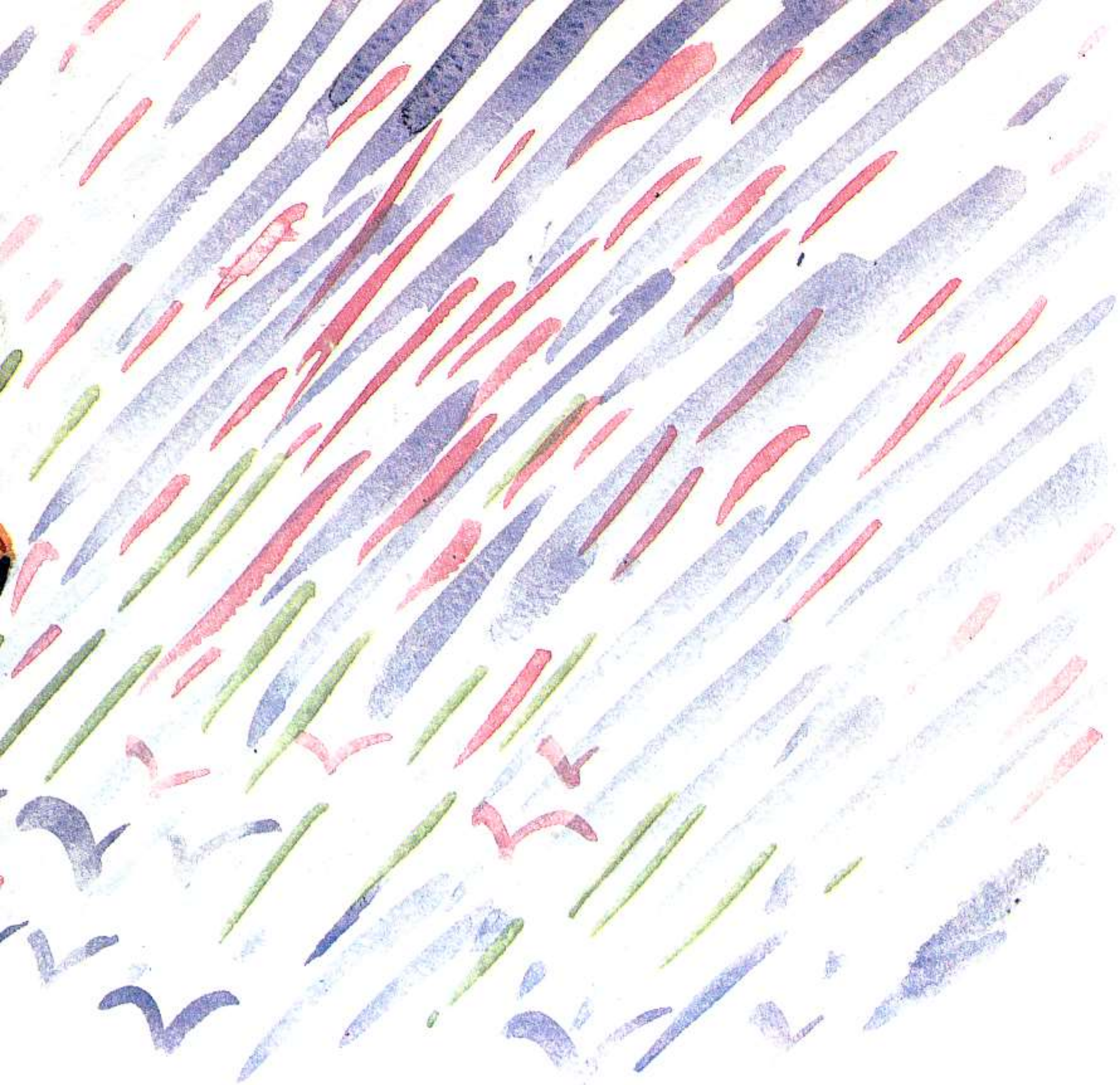

ΤΑ ΜΑΓΑΖΙΑ

— Παίζουμε τα μαγαζιά; πρότεινε ο Κυριάκος.

Η πρόταση άρεσε και τα παιδιά ανασκουμπώθηκαν αμέσως να στήσουν στην αυλή όλων των ειδών τα μαγαζιά: φούρνο, παντοπωλείο, μανάβικο, κρεοπωλείο, ψαράδικο, φαρμακείο, καφενείο, κατάστημα παιχνιδιών...

Πρώτα μάζεψαν το ψεύτικο υλικό τους: πετρούλες, χώμα, ξυλαράκια, φύλλα δέντρων, άδεια κουτιά και μπουκαλάκια, διαλυμένα παιχνίδια κτλ., κτλ. Ακόμα ετοίμασαν ταμπέλες με τα ονόματα των μαγαζιών και τις τιμές των προϊόντων. Έκοψαν και χαρτονομίσματα μακρόστενα, και

στρογγυλά νομίσματα από χαρτόνι. Ένα παιδί έκανε τον ψαρά, άλλο τον μπακάλη, τρίτο τον καφετζή... η Μαρούλα τη φαρμακοποιό και ο Κυριάκος τον έμπορο των παιχνιδιών.

Ύστερα στάθηκαν μπροστά στα μαγαζιά τους και διαλαλούσαν τηνπραμάτεια τους, περιμένοντας τους πελάτες. Κάθε τόσο έριχναν και κλεφτές ματιές στο κατάστημα των παιχνιδιών.

Και τότε τους ήρθαν οι πρώτοι πελάτες; αλλά από... τον ουρανό. Πρώτα άρχισαν να πέφτουν κάτι χοντρές ψιχάλες. Ακολούθησε μια δυνατή μπόρα, και οι μικροί έμποροι έτρεξαν στα σπίτια τους σαν βρεγμένες γάτες.

1. Υπογραμμίζω στο κείμενο τα ουσιαστικά που έχουν μπροστά τους **τον** και **των**. Ύστερα τα γράφω εδώ σε δυο στήλες:

τον (μιλάμε για ένα)	των (μιλάμε για πολλά)
τον ψαρά	των ειδών
.....	
.....	
.....	
.....	

2. Συμπληρώνω σωστά τις προτάσεις, σύμφωνα με το κείμενο:

Στην αυλή έστησαν τα
μαγαζιά. Ετοίμασαν ταμπέλες με τα ονόματα
και

Ένα παιδί έκανε και άλλο

Ο Κυριάκος έκανε

Οι πρώτοι πελάτες ήρθαν από

3. Συμπληρώνω σωστά με **ο** ή **ω**:

Το Σαββατόβραδο πήγαμε με τ...ν πατέρα μου στ...ν
κινηματογράφο. Σε μια διασταύρωση σταθήκαμε λίγο
και κοίταζα τ...ν τροχονόμ... που κανόνιζε την κυκλο-
φορία τ...ν αυτοκινήτων. Οι επιβάτες τ...ν λεωφορεί...ν
κοίταζαν κι αυτοί τ...ν κόσμο πίσω από τα τζάμια. Στον
κινηματογράφ... δύσκολα βρήκαμε θέση, γιατί όλες οι
σειρές τ...ν καθισμάτων ήταν πιασμένες. Το έργο ήταν
κωμωδία και η αίθουσα αντηχούσε από τα γέλια τ...ν
παιδι...ν. Όταν γυρίσαμε στο σπίτι, θυμόμουν ακόμα
τις αστείες γκριμάτσες τ...ν ηθοποιών και γελούσα
μοναχός μου.

ΕΝΑ ΒΡΑΔΥ ΧΩΡΙΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ

Γυρίζοντας από το σχολείο, ο Άλκης είδε ένα καινούριο χαρτί στο πινακάκι ανακοινώσεων της πολυκατοικίας. Στάθηκε και το διάβασε προσεκτικά. Έγραφε:

ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Η Δ.Ε.Η. σας κάνει γνωστό ότι θα γίνουν τεχνικές εργασίες στο δίκτυο της περιοχής και σας ζητά συγγνώμη που για το λόγο αυτό θα διακόψει την παροχή ηλεκτρικού ρεύματος την Παρασκευή 26 του μηνός, από τις 12 το μεσημέρι ως τις 10 το βράδυ.

Έτρεξε και το είπε στον πατέρα του, που ήταν αδειούχος και ετοίμαζε το φαγητό στην κουζίνα. Η μητέρα δεν είχε γυρίσει ακόμα από τη δουλειά της.

- Ναι, το είδα, είπε εκείνος.
- Και τι θα κάμουμε το βράδυ της Παρασκευής;
- Κάτι θα βρούμε ν' ανάψουμε. Να θυμηθούμε και τα παλιά.

Ήταν η πρώτη φορά που τους τύχαινε, και για τον Άλκη είχε μεγάλο ενδιαφέρον. Από το απόγευμα λοιπόν της Παρασκευής μάζεψαν λογιών λογιών φωτιστικά: δυο κεριά, μια μικρή λαμπάδα, ένα λυχνάρι και μια λάμπα πετρελαίου. Και μόλις έπιασε να σκοτεινιάζει, τα άναψαν όλα.

«Α!...» έκαμε ο Άλκης, και για πολλή ώρα τα κοίταζε σαν υπνωτισμένος. Ο αέρας μύρισε καμένο λάδι, κερί και πετρέλαιο. Οι φλόγες τρεμόπαιζαν και μεγάλες σκιές σάλευαν στους τοίχους. Κι όταν όλη η οικογένεια κάθισε στο τραπέζι για φαγητό, του Άλκη του φάνηκε σαν να ζωντάνεψε κάποιο παλιό παραμύθι.

Ξαφνικά ήρθε πάλι το ηλεκτρικό, και τα παραμυθένια φώτα χλώμιασαν με μιας. Το ίδιο όπως χλωμιάζει το φεγγάρι άμα βγει ο ήλιος.

1. Ξαναγράφω την προειδοποίηση της Δ.Ε.Η., αλλάζοντας τη Δ.Ε.Η. με Ε.Υ. (Εταιρεία Υδάτων) και το «ηλεκτρικού ρεύματος» με «νερού», καθώς και την ημέρα και τις ώρες:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Ενώνω αυτά που ταιριάζουν:

Δ.Ε.Η.	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας
Ο.Τ.Ε.	Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
ΕΛ.ΤΑ.	Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδας
Ι.Κ.Α.	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
Ο.Σ.Ε.	Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων
Ο.Α.	Ελληνικά Ταχυδρομεία
Ο.Γ.Α.	Δημοσία Επιχείρηση Ηλεκτρισμού
Π.Ι.	Ολυμπιακή Αεροπορία

3. Οικογένεια λέξεων

Υπογραμμίζω στις παρακάτω λέξεις το ίδιο κομμάτι **οικ.**:
οικογένεια, οικογενειάρχης, νοικοκύρης, κατοικία, πολυκα-
τοικία, ενοίκιο, οικόπεδο, οικοδόμος

4. Γράφω και μαθαίνω:

Ο αέρας μύρισε καμένο κερι και θυμήθηκαν τα παλιά,
τότε που δεν είχαν ηλεκτρικό.

.....

.....

.....

5. Σκέφτομαι και γράφω:

Τι θα κάμουμε στο σπίτι πριν κοπεί το νερό.

6. Λέξεις για την καρτέλα:

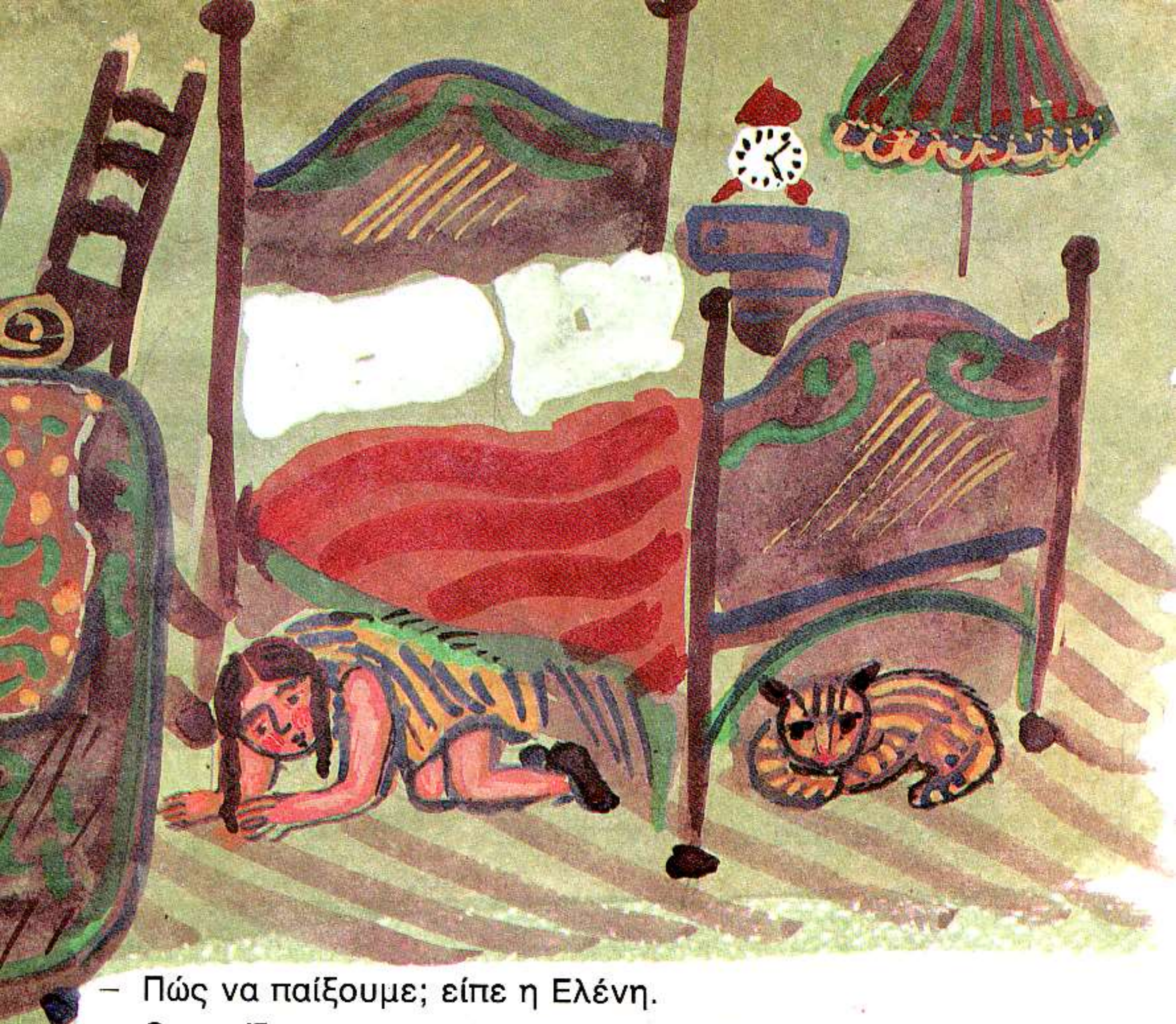
ηλεκτρικό-ηλεκτρισμός, έτοιμος-ετοιμάζω, καίω-καμένος,
θυμάμαι-θυμήθηκα-θα θυμηθώ

ΑΘΗΝΑΙΙΚΟ ΚΡΥΦΤΟ

Δεν είναι πολύς καιρός που εγκατασταθήκαμε στην πόλη κι η αδερφούλα μου έπιασε κιόλας φίλιες. Ένα κοριτσάκι απ' την απέναντι πολυκατοικία, που οι αυλές μας είναι κολλητές, της φώναξε:

- Κοριτσάκι, πώς σε λένε;
- Εμένα;
- Ναι, εσένα.
- Ελένη. Εσένα;
- Αθηνούλα. Θες να παίξουμε; είπε εκείνη πίσω απ' το δικτυωτό που υψωνόταν πάνω απ' τα κάγκελα του μπαλκονιού της.

- Πώς να παίξουμε; είπε η Ελένη.
- Θα παίξουμε κρυφτό. Θα μετρήσω εγώ μέχρι το δέκα κι εσύ θα μπεις στο δωμάτιο να κρυφτείς. Αν σε βρω, θα τα φυλάς εσύ.

Αθηναίικο κρυφτό αυτό. Η Αθηνούλα άρχισε να μετράει και η Ελένη χώθηκε κάτω απ' το κρεβάτι. Όταν η Αθηνούλα μέτρησε και δέκα, άρχισε να φωνάζει:

- Είσαι μέσα στην ντουλάπα.
- Όχι.
- Είσαι κάτω απ' το τραπέζι.
- Όχι.
- Είσαι πίσω απ' το ψυγείο.
- Όχι.
- Ε, πού είσαι; είπε βαριεστημένη κιόλας η Αθηνούλα.
- Κάτω απ' το κρεβάτι, φώναξε η Ελένη και βγήκε στο μπαλκόνι χαρούμενη που κέρδισε στο καινούριο παιχνίδι.

1. Γράφω κι εγώ τον ίδιο διάλογο με κάτι άλλο που μ' αρέσει:
 - Εμένα μου αρέσει να παίζω στην αυλή. Εσένα σου αρέσει;
 - Ναι, μου αρέσει κι εμένα.

2. Γράφω δίπλα σε κάθε πρόταση όποια ταιριάζει από την παρένθεση, όπως στο παράδειγμα:

(Εμένα μου αρέσει η θάλασσα. Του Μιχάλη του αρέσει το δάσος. Της Μαρίνας της αρέσουν τα λουλούδια. Εσένα σου αρέσει το βουνό. Εμάς μας αρέσουν τα παιχνίδια. Σ' αυτούς αρέσουν τα γλυκά. Σ' αυτές αρέσει ο χορός. Εσάς σας αρέσει η μουσική.)

Εγώ αγαπώ τη θάλασσα.

Εμένα μου αρέσει
η θάλασσα.

Εσύ αγαπάς το βουνό.

Ο Μιχάλης αγαπά το δάσος.

Η Μαρίνα αγαπά τα λουλούδια.

Εμείς αγαπάμε το παιχνίδι.

Εσείς αγαπάτε τη μουσική.

Αυτοί αγαπούν τα γλυκά.

Αυτές αγαπούν το χορό.

3. Γράφω και μαθαίνω:

Το κοριτσάκι της απέναντι πολυκατοικίας κρύφτηκε
κάτω από το κρεβάτι και κέρδισε.

4. Λέξεις για την καρτέλα:

κρύβω-κρυφτό, απέναντι, κρεβάτι, κερδίζω

ΟΙ ΔΩΔΕΚΑ ΜΗΝΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΒΑΡΕΛΙ ΤΟΥΣ

Οι δώδεκα μήνες τον παλιό καιρό ήταν αδέρφια. Είχαν ένα βουτσάκι γεμάτο κρασί και είχε κείνο το βουτσάκι δώδεκα πύρους. Μια μέρα είπαν να μοιράσουνε το κρασί και να πάρει ο καθένας τον πύρο του. Οι πύροι ήταν ο ένας από πάνω από τον άλλο.

Την ώρα που μοιράζανε, ο γερο-Μάρτης, πονηρός, είπε στους άλλους: «Αφήστε σ' εμένα τον κάτω πύρο, γιατί είμαι γέροντας και δεν μπορώ ν' ανεβαίνω ψηλά.»

Οι άλλοι δεν καταλάβανε την πονηριά του και τον αφήκανε. Μα ο καλός σου ο γερο-Μάρτης άνοιξε αμέσως τον πύρο του κι άρχισε να κούτσοπίνει μοναχός του, ενώ οι άλλοι φυλάγανε το μερτικό τους και δεν το πίνανε.

Κάποτε όμως πήγανε κι οι άλλοι μήνες ν' ανοίξουν ο καθένας τον πίρο του για να πιούνε. Ανοίγει ο ένας, τίποτα κρασί, ανοίγει σ' άλλος, τίποτα. Όλοι ανοίξανε τους πίρους τους και κανενός δεν έβγαινε κρασί, αλλά του γερο-Μάρτη κάτι έβγανε ακόμα. Τότε κι αυτοί οι κουτοί κατάλαβαν πως τους εγέλασε ο γέρος και τους ήπια το κρασί και τον πιάσανε το φίλο και του τράβηξαν ένα ξύλο, που είπε αμάν.

Από τότε λοιπόν ο Μάρτης, όταν θυμάται τη δουλειά που σκάρωσε στ' αδέρφια του, που τους ήπια δηλαδή το κρασί, γελάει, κι ο καιρός ξαστερώνει. Όταν όμως θυμάται και το ξύλο που' φάγε, κλαίει, και τότες είναι που βρέχει.

Λαϊκή παράδοση
(από τη συλλογή Δ. Λουκάτου)

1. Συμπληρώνω σωστά τα γράμματα που λείπουν:

Γενάρ ... ς, Φλεβάρ ... ς, Μάρτ ... ς, Απρίλ ... ς, Μά ... ς, Ιού-
νι ... ς, Ιούλι ... ς, Αύγουστ ... ς, Σεπτέμβ ... ς (Σεπτέμ-
βρι ... ς), Οκτώβρ ... ς (Οκτώβρι ... ς), Νοέμβρ ... ς (Νοέμ-
βρι ... ς), Δεκέμβρ ... ς (Δεκέμβρι ... ς)

2. Υπογραμμίζω στο κείμενο τις λέξεις **άλλος, άλλους** κτλ.,
μαζί με το άρθρο, και ύστερα τις γράφω εδώ:

.....
.....

3. Παίρνω από την παρένθεση και συμπληρώνω σωστά τις προ-
τάσεις, όπως στα παραδείγματα:

(~~πίρος~~, ~~ονόματα~~, τετράδιο, ζωγραφιά, αίθουσα, δάχτυλο,
ομορφιές)

Κάθε μήνας είχε τον πίρο του.

Οι μήνες έχουν τα ονόματά τους.

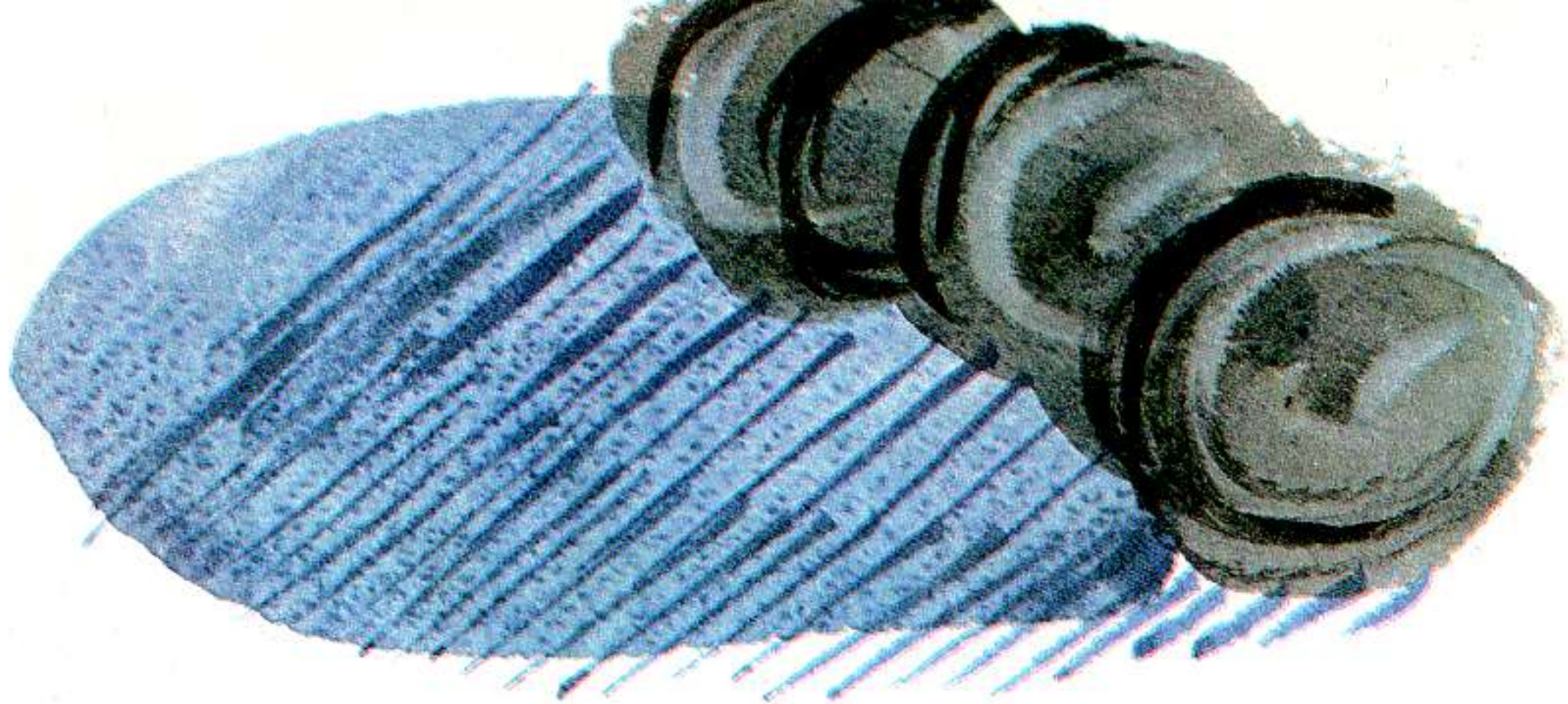
Δείξε μου τη

Γράφω στο

Η Ελένη έδειξε με το

Στις γιορτές στολίζουμε την

Κάθε εποχή έχει

4. Ξαναγράφω τις προτάσεις, όπως στα παραδείγματα:

Διάβασε το μάθημα

Διάβασέ το.

Δώσε σ' εμένα.

Δώσε μου.

Φώναξε το Γιώργο.

.....

Φέρε σ' εμάς.

.....

Μοίρασε τα βιβλία

.....

Βοήθησε εμένα.

.....

Ειδοποίησε τη Φανή.

.....

Μίλησε στην Ελένη.

.....

5. Γράφω και μαθαίνω:

Οι άλλοι φυλάγανε το μερίδιό τους και δεν το πίνανε.

.....

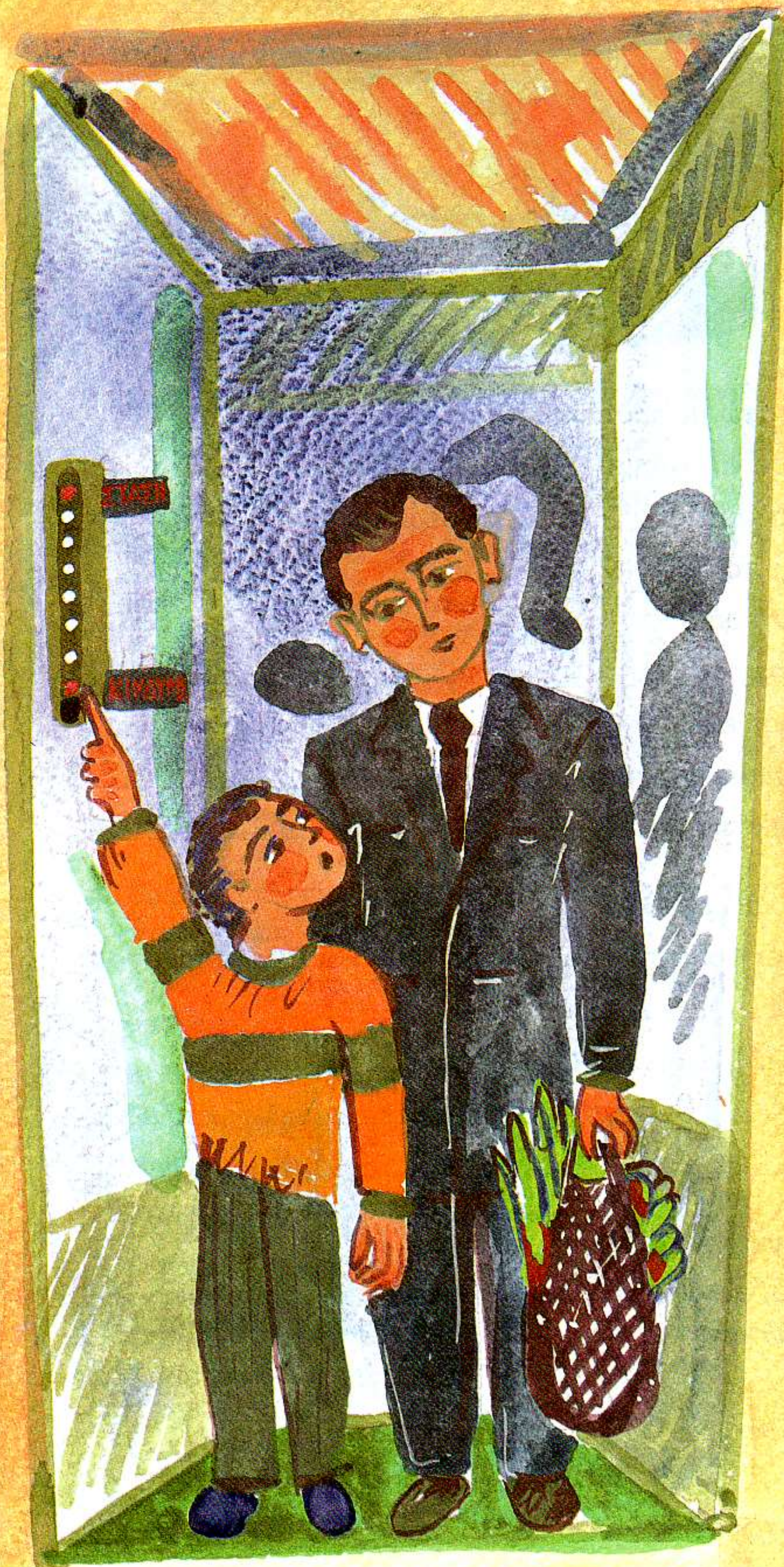
.....

.....

.....

6. Λέξεις για την καρτέλα:

μοιράζω, φυλάγω-φύλακας-αστυφύλακας-χωροφύλακας-
αγροφύλακας

Ο ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑΣ

Ο Στρατής με τον πατέρα του γυρίζουν από τα ψώνια. Μπαίνουν στο ασανσέρ. Του Στρατή του αρέσει να πατάει εκείνος το κουμπί για το διαμέρισμά τους. Μόνο που σήμερα είναι πολύ βιαστικός.

Το ασανσέρ κάνει ν' ανεβεί και σταματάει. Ο Στρατής τα χάνει και κοιτάζει τον πατέρα του στα μάτια.

– Μα, Στρατή, δεν είχες κλείσει καλά την πόρτα, του είπε ο πατέρας, γελαστός και αυστηρός μαζί.

Ο Στρατής τραβάει προσεχτικά την πόρτα, ξαναπατάει το κουμπί και φτάνουν στον όροφό τους.

– Δε διάβασες τις οδηγίες που έχει εδώ; είπε ο πατέρας.

Κοιτάζει ο Στρατής. Πώς δεν τις είχε προσέξει;

ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Μην πατήσεις το κουμπί, πριν βεβαιωθείς ότι είναι κλειστή η πόρτα.

2. Μη στέκεσαι κοντά στον τοίχο.

3. Μην ανοίξεις την πόρτα, πριν σταματήσει εντελώς ο θάλαμος.

4. Αν ο θάλαμος σταματήσει ανάμεσα σε δυο ορόφους, μην επιχειρήσεις ν' ανοίξεις την πόρτα. Πάτησε το κουδούνι του κινδύνου.

5. Κράτησε την ψυχραιμία σου. Ο θάλαμος αερίζεται και μπορείς να περιμένεις όση ώρα χρειαστεί.

– Αν δεν τηρείς τις οδηγίες του, ο ανελκυστήρας μπορεί να σε κρατήσει φυλακισμένο, είπε ο πατέρας μισοαστεία μισοσοβαρά.

– Τι ανελκυστήρα μου λες; απόρησε ο Στρατής.

– Αυτό είναι το ελληνικό όνομα του ασανσέρ, εξήγησε ο πατέρας.

1. Ξαναδιαβάζουμε τις οδηγίες γραμμένες από το εσύ στο εσείς:

1. Μην πατήσετε το κουμπί, πριν βεβαιωθείτε ότι είναι κλειστή η πόρτα.

2.

3.

4.

5.

2. Ενώνω αυτά που λένε το ίδιο πράγμα:

ασανσέρ

πάρκιν

καρτποστάλ

ρεστοράν

μοτοσακό

μπιζού

σινεμά

φιλμ

εστιατόριο

ανελκυστήρας

κινηματογράφος

ταινία

χώρος στάθμευσης

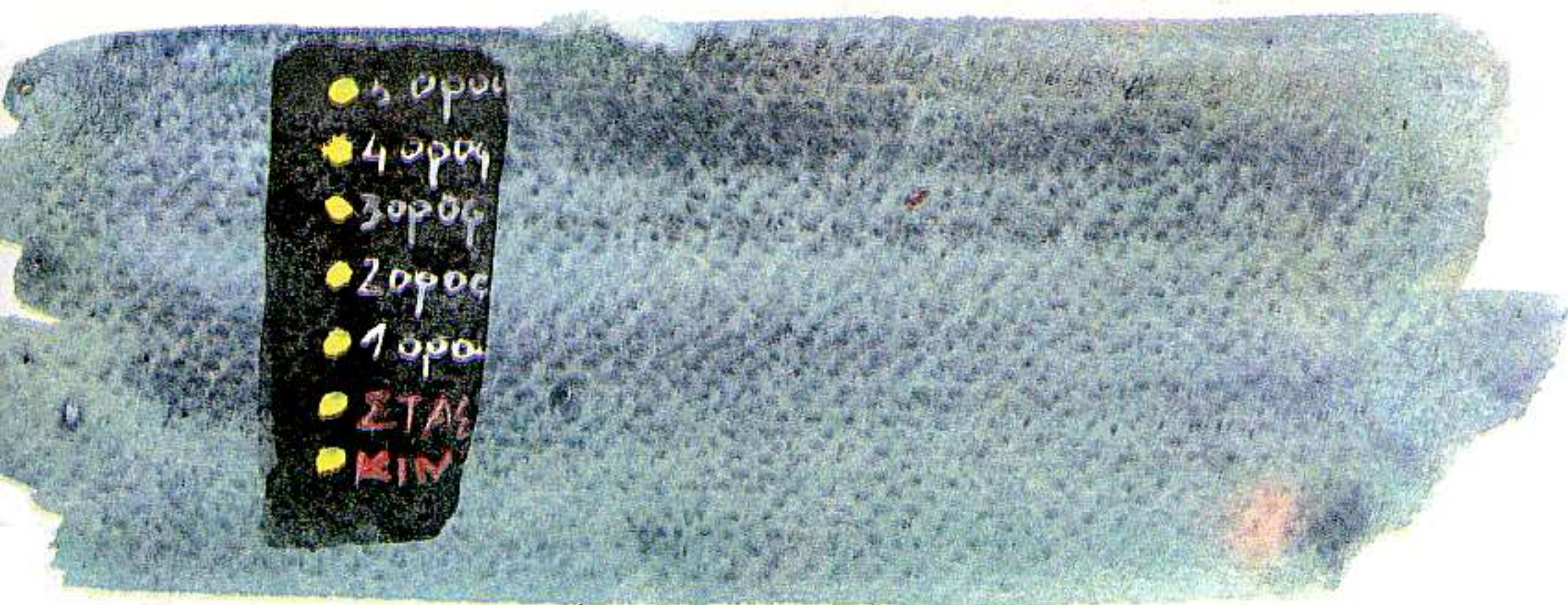
μοτοποδήλατο

κάρτες

κοσμήματα

3. Υπογραμμίζω το κομμάτι που είναι το ίδιο στις παρακάτω συγγενικές λέξεις:

Ελλάδα, Έλληνας, Ελληνίδα, Ελληνόπουλο, ελληνικός, πανελλήνιος

4. Γράφω και μαθαίνω:

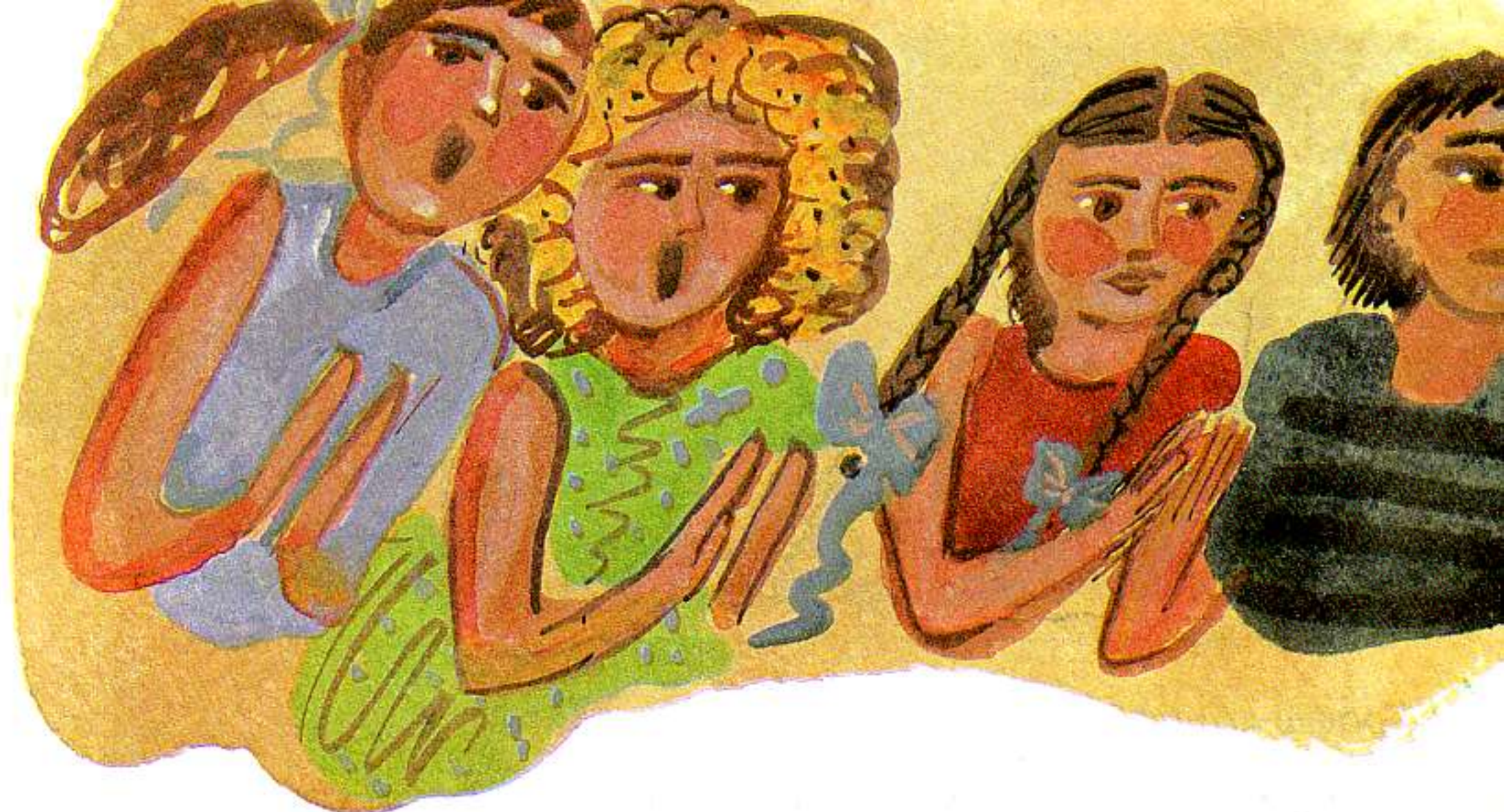
Ο Στρατής περιμένει να κλείσει καλά η πόρτα του ανελκυστήρα και ύστερα πατάει το κουμπί για τον όροφό τους.

5. Σκέφτομαι και γράφω:

Γράφω οδηγίες για τον ηλεκτρισμό (τι πρέπει να κάνουμε για να αποφεύγουμε τους κινδύνους από τους διακόπτες, πρίζες, καλώδια, ηλεκτρικές συσκευές).

6. Λέξεις για την καρτέλα:

όροφος, μένω-περιμένω, Ελλάδα-Ελληνόπουλο-ελληνικός

Η ΜΑΪΜΟΥΔΙΤΣΑ (αποκριάτικο)

Περνάμε χώρες και χωριά
εγώ κι η μαϊμουδίτσα
και τρέχουν πίσω μας παιδιά,
αγόρια και κορίτσια.
Εγώ κι η μα, εγώ κι η μου,
εγώ κι η μαϊμουδίτσα.

Εγώ βαρώ το ντέφι μου,
χορεύει η μαϊμουδίτσα,
και διασκεδάζουν τα παιδιά,
αγόρια και κορίτσια.
Εγώ κι η μα, εγώ κι η μου,
εγώ κι η μαϊμουδίτσα.

Βασίλης Ρώτας

1. Παίρνω από την παρένθεση και συμπληρώνω, όπως στο παράδειγμα:

(~~κορίτσια~~, αγόρια, παιδιά, γονείς, άνθρωποι)

Μαρία και Ελένη : κορίτσια

Γιώργος και Νίκος :

αγόρια και κορίτσια :

πατέρας και μητέρα :

άντρες και γυναίκες :

2. Συμπληρώνω σωστά με ω ή ο:

χώρος

χ ... ρα, χ ... ριό

χ ... ράφι, χ ... ροφύλακας

χορός

χ ... ρεύω, χ ... ροπηδώ

χ ... ρευτής, χ ... ρευταράς

. Γράφω και μαθαίνω:

Περνάμε χώρες και χωριά,
χορεύει η μαϊμουδίτσα.

. Λέξεις για την καρτέλα:

χώρα-χωριό, χορός-χορεύω, άντρας

Ο ΠΑΡΑΞΕΝΟΣ ΧΑΡΤΑΕΤΟΣ

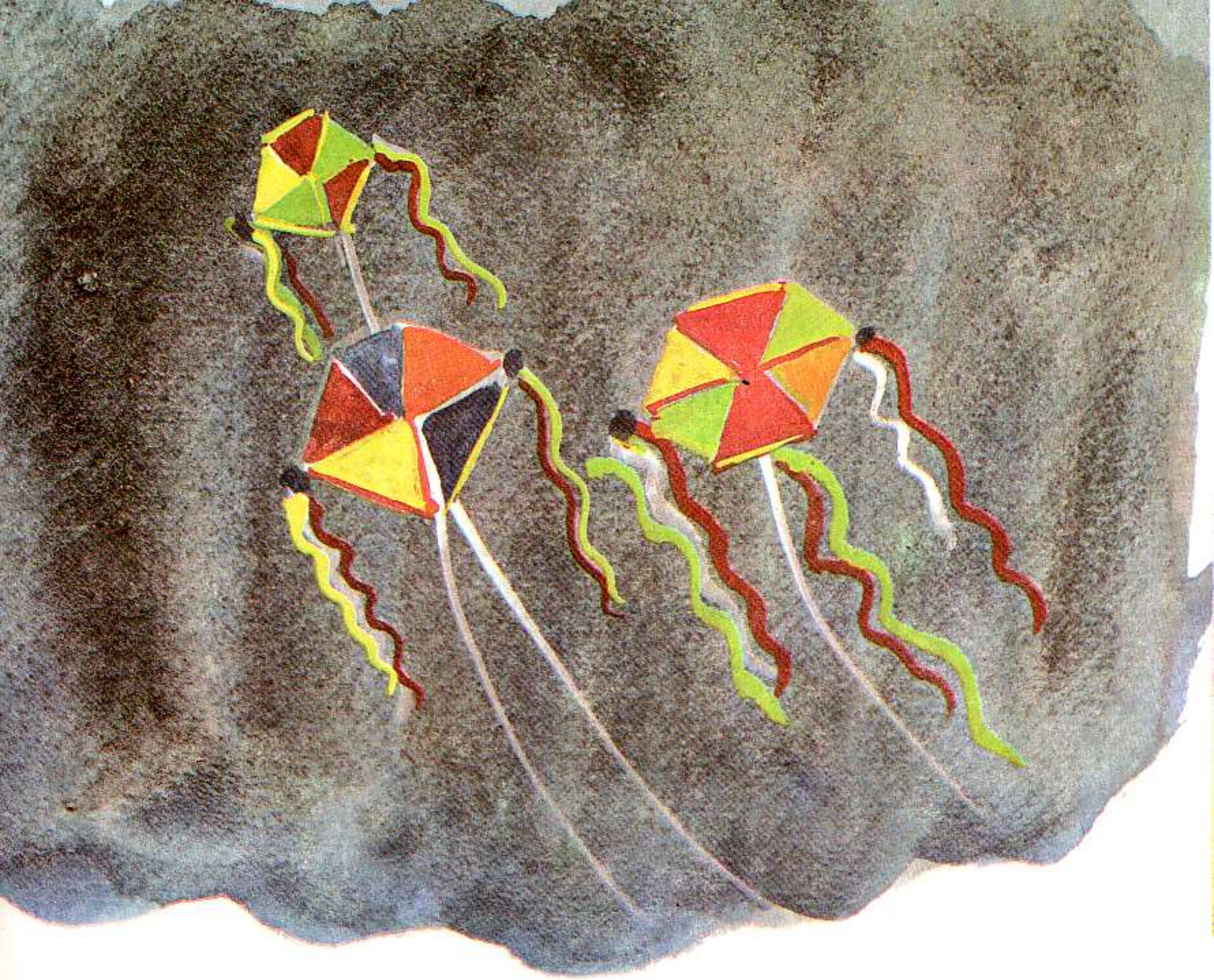
Πρωί πρωί την Καθαρή Δευτέρα όλοι οι χαρταετοί ανέβηκαν στον ουρανό. Άλλοι έκαναν τούμπες και βουτιές κι άλλοι αρμένιζαν ήσυχα και καμάρωναν. Ήταν όμορφοι χαρταετοί. Κόκκινοι με γαλάζιους κύκλους, κίτρινοι με μπλε μαργαρίτες, μεγάλοι με πολύχρωμες χάρτινες ουρές, μικροί με αστεία σκουλαρίκια...

Αλήθεια, ήταν πολύ φανταχτεροί και πολύ περήφανοι και ήθελαν να φτάσουν ως τον ήλιο, αλλά τα παιδάκια τους τραβούσαν μ' ένα σπάγκο κατά τη γη.

— Είστε χαρούμενοι; Είστε ευτυχισμένοι; τους ρώτησε η τρελούτσικη ηλιαχτίδα που όλα θέλει να τα μαθαίνει.

— Με τόσα πλούτη που έχουμε πώς να μην είμαστε ευτυχισμένοι; αποκρίθηκαν οι χαρταετοί με τις ουρές και τα σκουλαρίκια, με τις ζωγραφιές και τα χρώματα τα φανταχτερά!

— Ίσως έχετε δίκιο, ίσως έχετε άδικο, είπε η Τρελούτσικη και πέταξε κοντά σ' ένα μακρινό, ξεμοναχιασμένο χαρταετό.

- Κι εσύ; τον ρώτησε.
- Και βέβαια είμαι ευτυχισμένος!
- Όμως δεν έχεις ζωγραφιές, δεν έχεις χρώματα φανταχτερά, ούτε σγουρή ουρά και αστεία σκουλαρίκια.
- Είμαι ευτυχισμένος, γιατί είμαι λεύτερος! Ταξιδεύω δίχως σπάγγο. Όλα είναι δικά μου!

Κι ο παράξενος χαρταετός ξανοίχτηκε στον ατέλειωτο ουρανό. Πήγε τόσο ψηλά που κανένας χαρταετός δεν μπορούσε να φτάσει, γιατί κανένας σπάγκος δεν είναι τόσο μεγάλος.

Οι άλλοι χαρταετοί κατέβηκαν κι άραξαν στα ντουλάπια τους, ενώ ο φιλαράκος μας αρμένιζε στον κόσμο, στολισμένος μ' όλα τα λεύτερα πράματα που σε όλους μας φέρνουν χαρά: το φως, το σύννεφο, τ' αστέρια, το τραγούδι.

1. Υπογραμμίζω στις δυο πρώτες παραγράφους του κειμένου τις λέξεις (επίθετα) που τελειώνουν σε **οι** και δείχνουν πώς ήταν οι χαρταετοί. Ύστερα τις γράφω εδώ:

Οι χαρταετοί ήταν όμορφοι, κόκκινοι,

2. Γράφω τα επίθετα πλάι στα ουσιαστικά, όπως στο κείμενο:
(ατέλειωτο, πολύχρωμες, όμορφοι, σγουρή, αστεία, γαλάζιους, παράξενος, φανταχτερά, τρελούτσικη)

Καθαρή	Δευτέρα	ηλιαχτίδα
.....	χαρταετοί	χρώματα
.....	κύκλους	ουρά
.....	ουρές	χαρταετός
.....	σκουλαρίκια	ουρανό

3. Συμπληρώνω σωστά τα γράμματα που λείπουν από τα παρακάτω επίθετα:

ο περήφαν		χαρταετός	οι περήφαν		χαρταετοί
η χαρούμεν		φωνή	οι χαρούμεν		φωνές
το μακριν		σύννεφο	τα μακριν		σύννεφα

4. Γράφω τις παρακάτω προτάσεις στον πληθυντικό:

(εγώ) Είμαι χαρταετός φανταχτερός και περήφανος.

(εμείς)

(εγώ) Έχω ουρά χάρτινη και πολύχρωμη.

(εμείς)

5. Σημειώνω μέσα στην παρένθεση Σ, δηλαδή συνώνυμα και Α, δηλαδή αντίθετα, όπως στα παραδείγματα:

- (Σ) όμορφος - ωραίος
- (Α) όμορφος - άσχημος
- () γαλάζιος - μπλε
- () ήσυχος - ανήσυχος
- () περήφανος - ταπεινός
- (.) χαρούμενος - λυπημένος
- () ευτυχισμένος - δυστυχισμένος
- () μακρινός - κοντινός
- () αστείος - σοβαρός
- () αστείος - κωμικός
- () λεύτερος - σκλάβος
- () παράξενος - περίεργος

6. Γράφω και μαθαίνω:

Ο παράξενος χαρταετός ταξίδευε ευτυχισμένος στον ατέλειωτο ουρανό.

.....

.....

.....

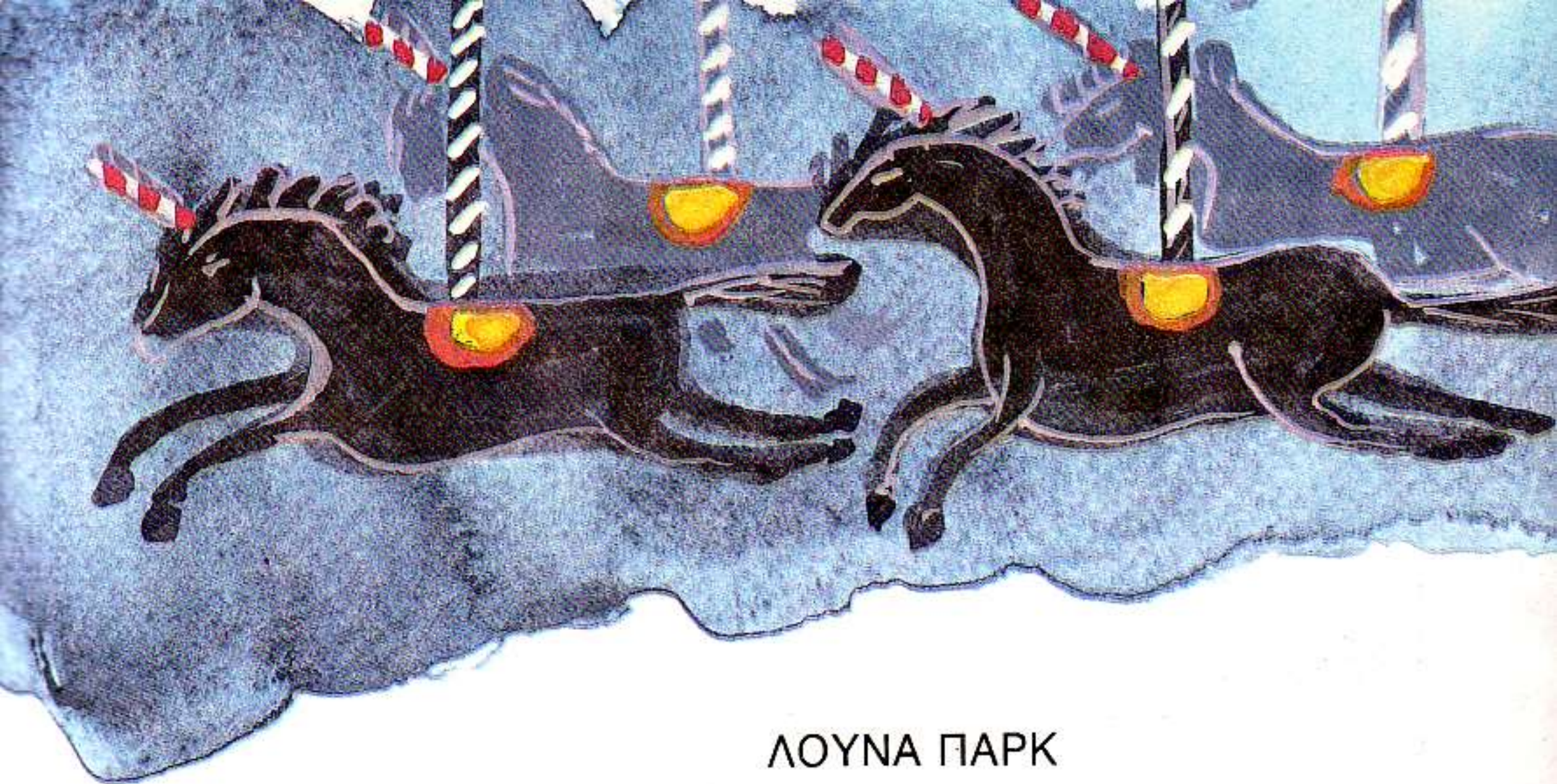
7. Σκέφτομαι και γράφω:

Ένας χαρταετός που αμολήσαμε ή που είδα να πετά

8. Λέξεις για την καρτέλα:

κύκλος, ταξίδι-ταξιδεύω, ήσυχος-ησυχία-ήσυχα

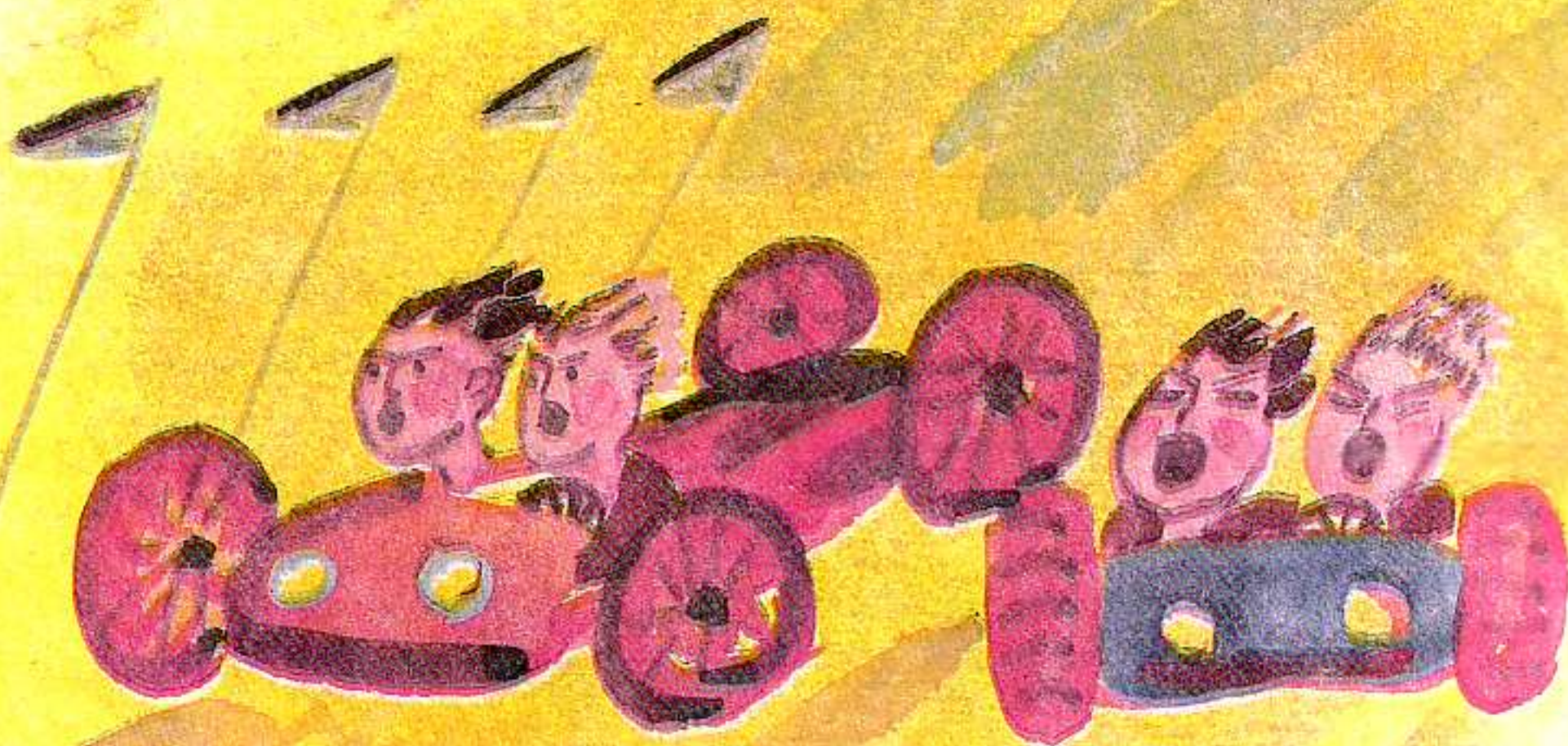
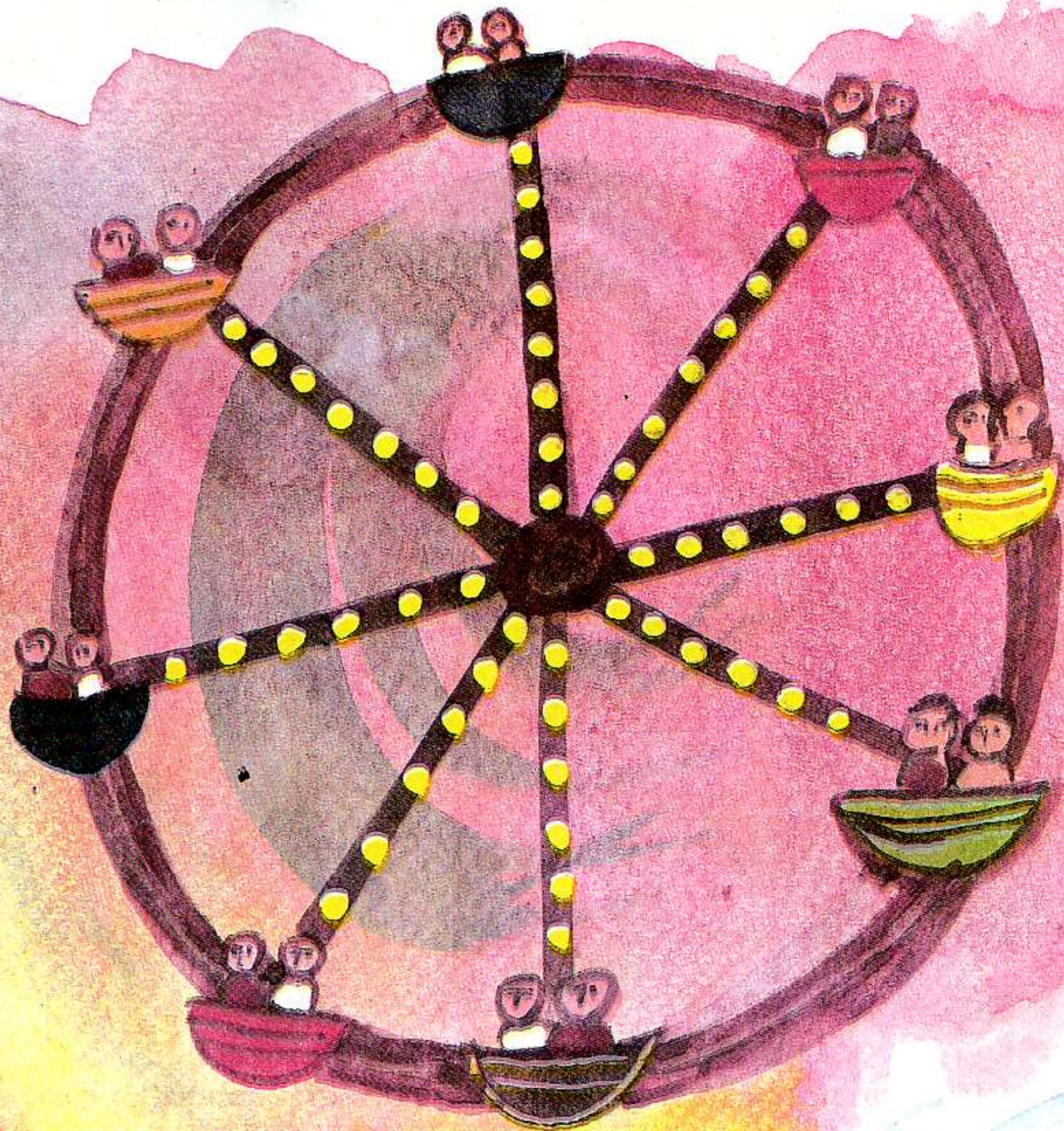
ΛΟΥΝΑ ΠΑΡΚ

Φώτα αμέτρητα παντού, που αναβοσβήνουν: κίτρινα, πράσινα, κόκκινα, γαλάζια... Και πολύχρωμα σημαιάκια, τετράγωνα, τριγωνικά, μακρόστενα, που ανεμίζουν με το βραδινό αεράκι.

Εκεί κάτω απ' τα φώτα και τα σημαιάκια είναι τα παιχνίδια: ξύλινα αλογάκια, ηλεκτρικά τρένα και αυτοκινητάκια, ο μύλος με τις βαρκούλες που ανεβοκατεβαίνουν, η σκοποβολή...

Και γύρω και πάνω στα παιχνίδια πλήθος παιδιά, αγόρια και κορίτσια, μελαχρινά και ξανθομάλλικα, παχουλά και αδυνατούτσικα, όχι και τόσο φρόνιμα και γνωστικά, άλλο καβαλάρης, άλλο μηχανοδηγός, άλλο караβοκύρης· φανταστικοί ταξιδευτές στη μαγική χώρα όπου το αληθινό και το ψεύτικο δεν ξεχωρίζουν.

Αργά το βράδυ το λούνα παρκ ερημώνει. Τα τελευταία παιδιά φεύγουν για τα σπίτια τους και οι άνθρωποι του λούνα παρκ πάνε να κοιμηθούν. Τα παιχνίδια μένουν μόνα και άψυχα μέσα στο σκοτάδι. Καμιά φορά ανεβαίνει πάνω τους κανένας γάτος ή ποντικός που κάνει εκεί τη νυχτερινή του βόλτα. Την ίδια ώρα μερικά παιδιά ονειρεύονται πως βρίσκονται ακόμα ανάμεσα στα παιχνίδια του λούνα παρκ και ξεφωνίζουν μέσα στον ύπνο τους.

1. Βρίσκω στο κείμενο όσα επίθετα πάνε στις παρακάτω τρεις στήλες και τα γράφω, όπως στο παράδειγμα:

-ΙΝΟΣ
κίτρινος

-ΙΚΟΣ
τριγωνικός

-ΙΜΟΣ
φρόνιμος

2. Σχηματίζω επίθετα και τα γράφω μαζί με τα ουσιαστικά, όπως στο παράδειγμα:

Ο δρόμος της εξοχής

Ο εξοχικός δρόμος

Η φωνή του παιδιού

Το τρένο που λειτουργεί με ηλεκτρισμό

Ο περίπατος που γίνεται το βράδυ

Η πλατεία που είναι κοντά

Το αλογάκι που είναι από ξύλο

3. Γράφω και μαθαίνω:

Υπάρχουν εκεί ξύλινα αλογάκια, ηλεκτρικά τρένα και άλλα ψεύτικα παιχνίδια που φαίνονταν αληθινά.

4. Σκέφτομαι και γράφω:

Για ένα λούνα παρκ ή μια παιδική χαρά ή μια αλάνα ή άλλον παιδότοπο.

5. Λέξεις για την καρτέλα:

τρίγωνο-τριγωνικός, τετράγωνο-τετραγωνικός,
αδύνατος-αδυνατούτσικος, ψέμα-ψεύτικος, τρένο

Η ΚΟΛΟΚΥΘΟΣΑΛΑΤΑ

Ο Θωμάς και η αδερφή του η Ρέα, εκεί που ξεφύλλιζαν ένα παιδικό περιοδικό, βρήκαν μια συνταγή μαγειρικής. Η συνταγή έλεγε:

Κολοκυθοσαλάτα

Δυο φλιτζάνια ψιλοκομμένα ωμά κολοκυθάκια

Μισό φλιτζάνι γιαούρτι

Δυο κουταλιές της σούπας χυμό λεμονιού

Ένα γουλί σκόρδο ψιλοκομμένο

Λίγο ψιλοκομμένο άνηθο

Αλάτι και πιπέρι

Αλάτισε τα κολοκυθάκια και άφησέ τα στο τρυπητό για μισή ώρα. Έτσι θα χάσουν το πολύ νερό και θα μαλακώσουν. Ανακάτεψε τα υπόλοιπα υλικά και βάλε τα σε μια σουπιέρα μαζί με τα κολοκυθάκια. Πριν τα σερβίρεις, άφησέ τα λίγο στο ψυγείο.

– Άντε να το φτιάξουμε κι εμείς, είπε ο Θωμάς.

Ανασκουμπώθηκαν λοιπόν και στρώθηκαν στη δουλειά. Κοίταζαν τη συνταγή και ετοίμαζαν ένα ένα τα υλικά. Τέλος τα ανακάτεψαν όλα μέσα στη σουπιέρα. Έτοιμη η κολοκυθοσαλάτα! Πριν τη βάλουν στο ψυγείο, είπαν να τη δοκιμάσουν.

– Αρμυρή που είναι! είπε η Ρέα. Ρίξαμε πολύ αλάτι.

– Έννοια σου και φτιάχνεται. Φέρε τη ζάχαρη...

– Τώρα όμως παραέγινε γλυκιά.

– Ξέρεις κάτι; Δεν της βάλαμε ξινό. Πού είναι το λεμόνι; Έβαλαν και το λεμόνι και ξαναδοκίμασαν.

– Τώρα έγινε αρμυρογλυκόξινη, είπε η Ρέα και το έσκασαν στα γέλια.

1. Συμπληρώνω τις προτάσεις με τα επίθετα που ταιριάζουν, όπως στο παράδειγμα:

(~~πικρός~~, γλυκός, ξινός, αρμυρό, νόστιμα, στυφή, γλυφό)

Ο σκέτος καφές είναι πικρός. Όταν τουβάλουμε ζάχαρη, γίνεται

Το πολύ αλάτι κάνει το φαγητό

Με κρεμμυδάκι τα φαγητά γίνονται

Ο χυμός του λεμονιού είναι

Το κυδώνι έχει γεύση

Τα πηγάδια κοντά στη θάλασσα έχουν νερό

2. Σχηματίζω επίθετα από επίθετο, όπως στο παράδειγμα:

λίγο αρμυρό : αρμυρούτσικο

λίγο πικρό :

λίγο ξινό :

λίγο γλυκό :

3. Βάζω σε αλφαβητική σειρά τις λέξεις:

πικρός, γλυκός, ξινός, αρμυρός, στυφός, νόστιμος

4. Κάνω σύνθετες λέξεις, και το αντίθετο, σύμφωνα με τα παραδείγματα:

σαλάτα με κολοκυθάκια : κολοκυθοσαλάτα

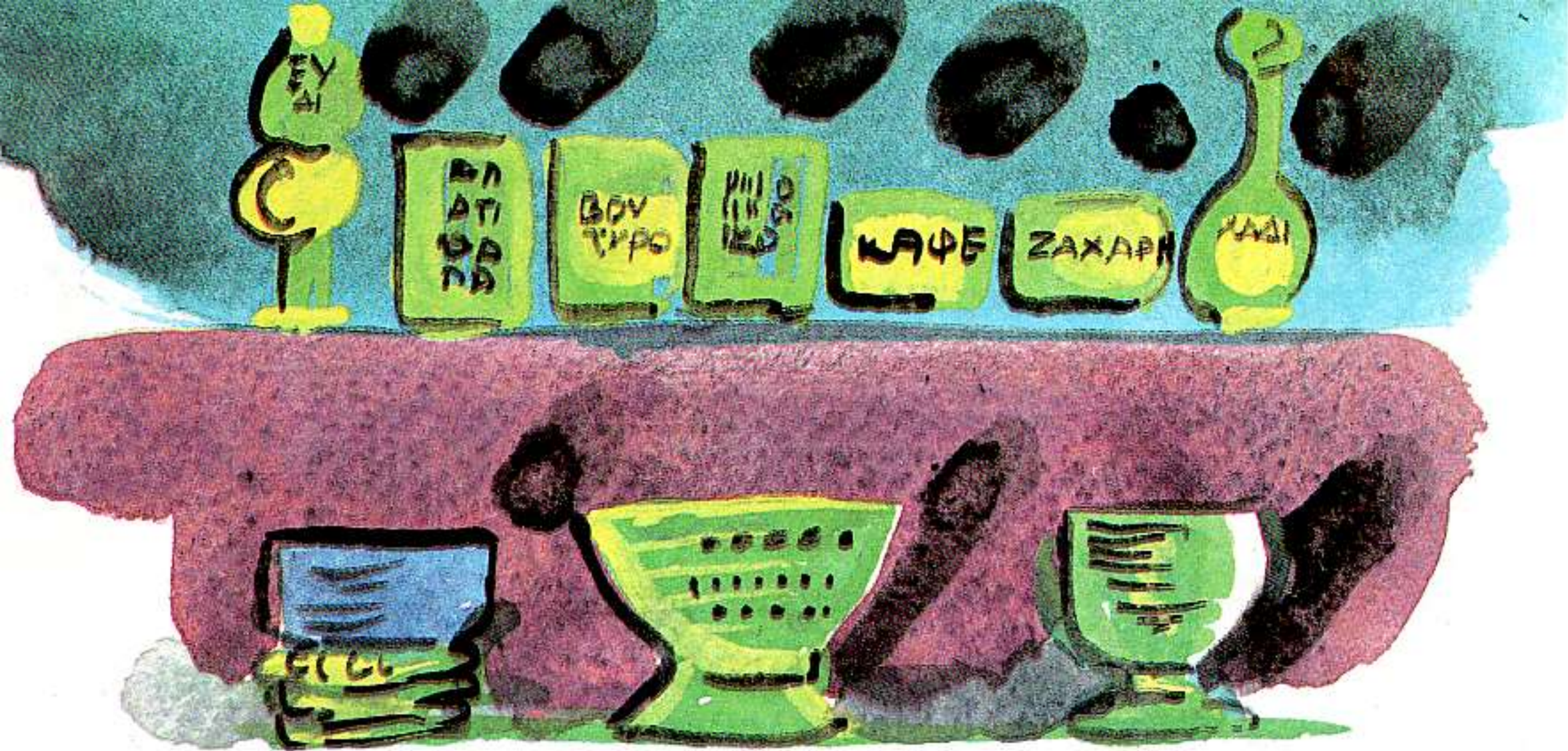
σαλάτα με ντομάτες :

σαλάτα με μαρούλια :

μελιτζανοσαλάτα : σαλάτα με μελιτζάνες

αγγουροσαλάτα :

λαχανοσαλάτα :

5. Σημειώνω Σ για τα συνώνυμα και Α για τα αντίθετα:

- () φιλοκομμένο - λεπτοκομμένο
- () φιλοκομμένο - χοντροκομμένο
- () ψιλή κλωστή - χοντρή κλωστή
- () ψιλή κλωστή - λεπτή κλωστή
- () ψηλό κυπαρίσσι - χαμηλό κυπαρίσσι
- () ψηλός άνθρωπος - κοντός άνθρωπος
- () ψηλόλιγνος - κοντόχοντρος

6. Γράφω και μαθαίνω:

Τώρα έγινε αρμυρογλυκόξινη, είπε η Ρέα και το έσκα-
σαν στα γέλια.

7. Λέξεις για την καρτέλα:

ξινός, πικρός, κόβω-κομμένος-φιλοκομμένος
ψηλή γυναίκα-ψιλή κλωστή

ΤΑ ΓΕΛΙΑ ΤΩΝ ΒΑΘΡΑΚΩΝ

Ακούς, ακούς
τους βαθρακούς;
Χα χα! γελούνε,
μας περγελούνε,
ξεκαρδισμένοι
σαν μεθυσμένοι,
χα χα! χα χα!
μπακουά, μπακουά!

Κάνουν βαθιές
μακροβουτιές,
τη ράχη λιάζουν
και κουβεντιάζουν
και πέφτουν πάλι
με το κεφάλι,
χα χα! χα χα!
μπακουά, μπακουά!

Και κρίζουν: «Να,
για ιδές βουνά,
κοπάδια, τόποι,
ζουζούνια, άνθρωποι,
χωράφια, αμπέλια...»
Και σκαν τα γέλια,
χα χα! χα χα!
μπακουά μπακουά.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

1. Βγάζω από το ποίημα χωριστές προτάσεις με το ουσιαστικό **οι βαθρακοί** και τα ρήματα **γελούνε, κάνουν, λιάζουν, πέφτουν**, όπως στο παράδειγμα:

Οι βαθρακοί όπως γελούνε

.....

.....

.....

2. Σχηματίζω κι άλλα επίθετα όπως το **βαθύς, βαθιά, βαθύ**:

ο βαθύς ποταμός	η βαθιά βουτιά	το βαθύ πηγάδι
-----------------	----------------	----------------

ο βαθύς,	η βαθιά,	το βαθύ
----------	----------	---------

.....

ο μακρύς δρόμος	η μακριά σειρά	το μακρύ κοντάρι
-----------------	----------------	------------------

.....

ο πλατύς δρόμος	η πλατιά θάλασσα	το πλατύ καπέλο
-----------------	------------------	-----------------

.....

ο φαρδύς κάμπος	η φαρδιά ζώνη	το φαρδύ παντελόνι
-----------------	---------------	--------------------

.....

ο παχύς άντρας	η παχιά γυναίκα	το παχύ κρέας
----------------	-----------------	---------------

.....

3. Γράφω και μαθαίνω:

Κάνουν βαθιές μακροβουτιές στο βαθύ ποτάμι.

.....

.....

.....

4. Λέξεις για την καρτέλα:

βαθύς-βαθιά-βαθύ, μακρύς-μακριά-μακρύ,
πλατύς-πλατιά-πλατύ

Ο ΣΑΡΛΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Κάθε φορά που η τηλεόραση έχει ταινία του Σαρλό, η Χαρούλα και ο Στέφανος θέλουν να τη δουν οπωσδήποτε. Είναι ξετρελαμένοι μ' αυτό το σαστισμένο ανθρωπάκι που όλο πέφτει σε γκάφες, για να κάνει τους άλλους να γελούν.

Οι γονείς των παιδιών δεν τους χαλούν το χατίρι. Κάθονται μάλιστα και οι ίδιοι να δουν την ταινία, γιατί λένε ότι ο Τσάρλι Τσάπλιν ήταν μεγάλος ηθοποιός.

Βγαίνει λοιπόν ο Σαρλό με τα χοντροπάπουτσα, τα φαρδιά παντελόνια και το μπαστούνάκι του και αρχίζει το λοξό του περπάτημα και τις αστείες γκριμάτσες του. Είναι πεινασμένος και διψασμένος, αλλά δεν το δείχνει.
— Κάνει το χαζό επίτηδες και γελάει για να μην κλάψει, λέει ο πατέρας.

– Δηλαδή, κάνει να γελάσει, συμπληρώνει η μητέρα· γιατί πίσω απ' το γέλιο του μια απορία και μια λύπη μαζί είναι απλωμένη στο πρόσωπό του.

Πραγματικά, ο Σαρλό κυκλοφορεί γύρω από ζεστά σπίτια και πλούσια τραπέζια που δεν είναι για όλους· ανάμεσα σε μηχανές που τον μπερδεύουν και φοβάται μην τον τυλίξουν στα γρανάζια τους· ανάμεσα σε καλοντυμένους ανθρώπους που τους δείχνει αγάπη και δεν τη θέλουν. Και όλα αυτά δεν τα πολυκαταλαβαίνει.

Εκείνος νιώθει ευτυχισμένος όταν βρεθεί κοντά σε απλούς, καλοσυνάτους ανθρώπους. Γι' αυτούς έχει το πιο ζεστό και αληθινό του χαμόγελο.

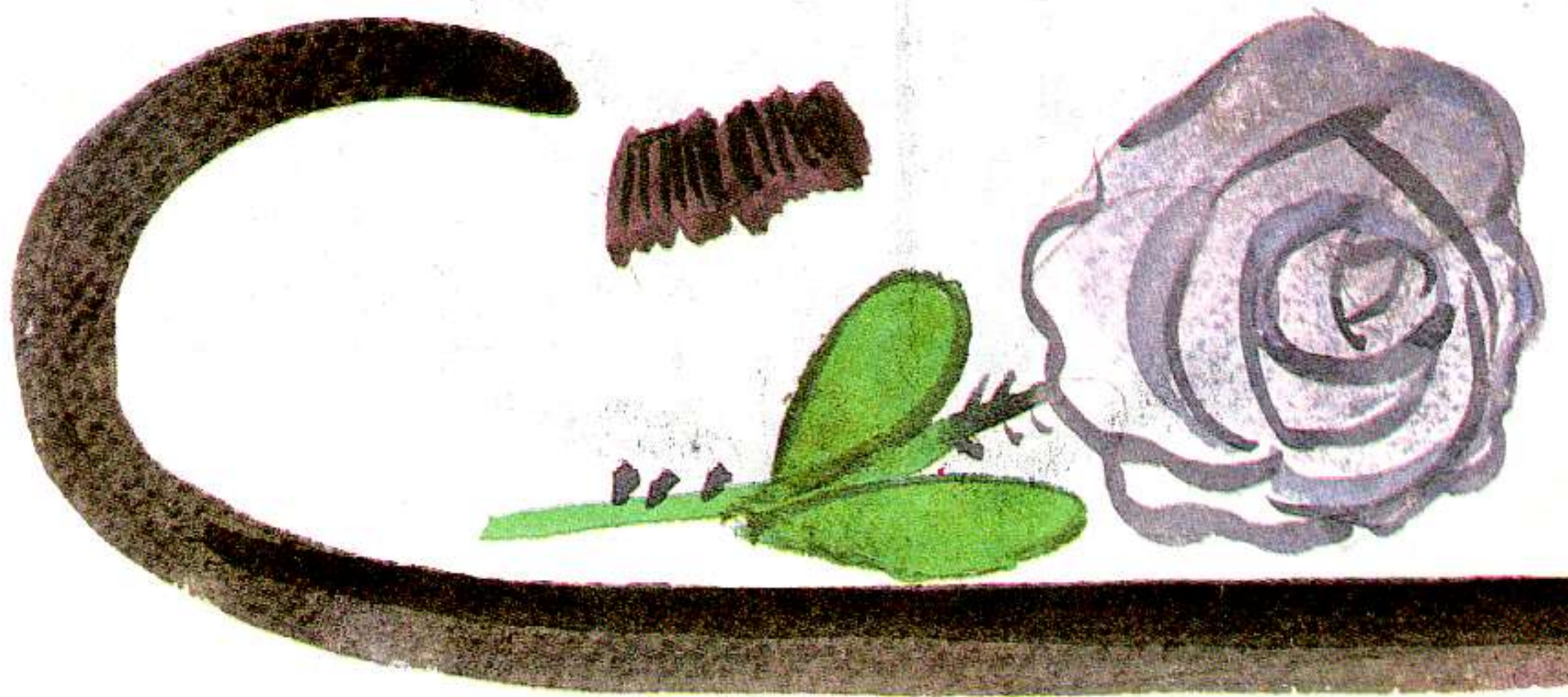
1. Συμπληρώνω από το κείμενο:

Τα παιδιά είναι ξετρελα μ' αυτό το σαστισ
ανθρωπάκι.

Ο Σαρλό είναι πεινας και διψας , αλλά
δεν το δείχνει.

Μια λύπη είναι απλω στο πρόσωπό του.

Ο Σαρλό κυκλοφορεί ανάμεσα σε καλοντυ
ανθρώπους, αλλά δε νιώθει ευτυχισ

2. Σχηματίζω από ρήματα λέξεις που μοιάζουν με επίθετα (με-
τοχές), όπως στο παράδειγμα:

πεινώ πεινασμένος πεινασμένη πεινασμένο

διψώ

σαστίζω

χαλώ

δακρύζω

3. Σχηματίζω σύνθετες λέξεις με πρώτο κομμάτι το **τηλε**, που σημαίνει «μακριά»:

τηλεόραση, φωνο, φώνημα, φωνή-
τρια, γράφημα, γραφητής, γραφό-
ξυλο

4. Γράφω και μαθαίνω:

Ο Σαρλό με το λοξό του περπάτημα κυκλοφορεί ανά-
μεσα σε καλοντυμένους ανθρώπους με μια λύπη
απλωμένη στο πρόσωπό του.

5. Λέξεις για την καρτέλα:

διψώ-διψασμένος, χαλώ-χαλασμένος, απλώνω-απλωμένος,
ντύνω-ντυμένος-καλοντυμένος, περπατώ-περπάτημα

ΕΣΠΑΣΕ ΤΟ ΒΑΖΟ

«Σ' αυτό το σπίτι τα πιο πολλά πράματα έγιναν για τους μεγάλους.» Αυτό σκέφτεται ο Δημητράκης, ο μικρός Δημήτρης δηλαδή, όταν σηκώνεται στις μύτες των ποδιών του για να κρεμάσει το παλτό του ή να κοιταχτεί στον καθρέφτη.

Παντού είναι δύσκολα. Δυσκολότερα όμως νιώθει στην κουζίνα. Η βρύση είναι ψηλά, οι διακόπτες ψηλότερα και τα ντουλάπια ακόμα πιο ψηλά. Εκεί του φαίνεται πως γίνεται ακόμα μικρότερος απ' ό,τι είναι.

Σήμερα η κουζίνα μυρίζει φρέσκο γλυκό. Ο Δημητράκης έχει μείνει για λίγο μόνος στο σπίτι. Είναι και πολύ λιχούδης και δεν μπορεί ν' αντέξει στον πειρασμό. Πώς να το φτάσει όμως που το 'χουν βάλει στο πάνω πάνω ντουλάπι;

Ανεβαίνει σ' ένα ψηλό σκαμνί, αλλά δε φτάνει. Ανεβαίνει τότε σ' ένα πιο ψηλό, κάνει να πάρει το βάζο, και του γλιστράει, πέφτει στα πλακάκια και γίνεται χίλια μικρά μικρούτσικα κομμάτια.

Ο καημένος τα χάνει! Τα πόδια του τρέμουν. Τι να κάνει τώρα;

Πάνω στην ώρα γυρίζει η αδερφή του απ' το σχολείο.

- Δημητράκη, τι κάνεις εκεί;... Τι έγινε;
- Έπεσε το βάζο, πάει το γλυκό! λέει ο Δημητράκης.
- Πάλι καλά που δεν έπεσε στο κεφάλι σου, κατεργαράκο μου. Άντε τώρα να τα μαζέψουμε, για να είναι λιγότερο το μάλωμα...

1. Διαβάζω προσεχτικά τις παρακάτω προτάσεις και παρατηρώ τις υπογραμμισμένες λέξεις:

Ο μικρός Δημήτρης γίνεται ακόμα μικρότερος. Παντού είναι δύσκολα, αλλά δυσκολότερα στην κουζίνα. Η βρύση είναι ψηλά, οι διακόπτες ψηλότερα και τα ντουλάπια ακόμα πιο ψηλά. Ανεβαίνει πρώτα σ' ένα ψηλό σκαμνί κι ύστερα σ' ένα πιο ψηλό.

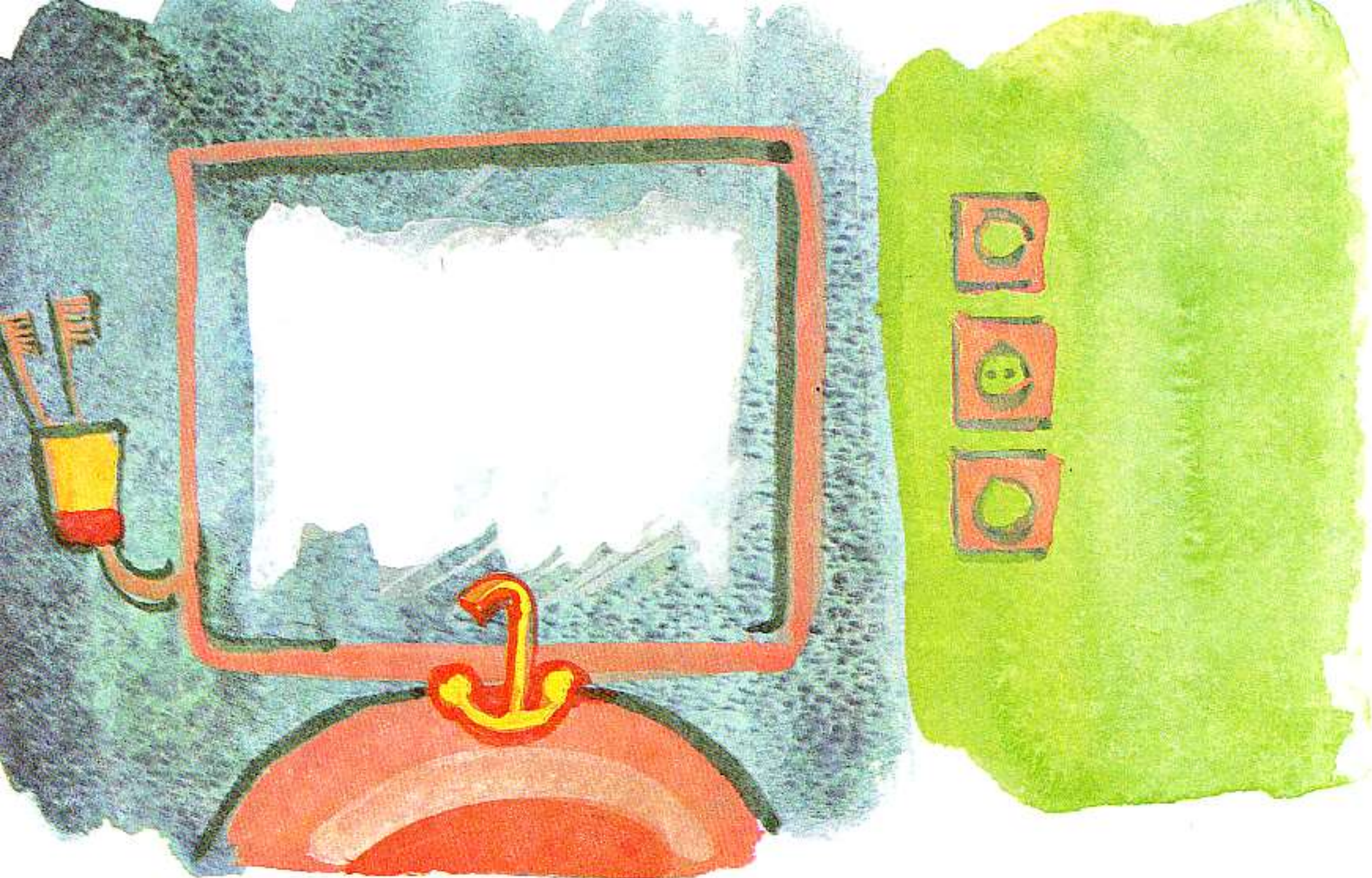

2. Γράφω πώς αλλιώς το λέμε:

πιο μικρός	: μικρότερος
πιο δυνατός	:
.....	: εξυπνότερη
.....	: ψηλότερη
πιο λίγο	: λιγότερο
πιο δύσκολο	:

3. Κάνω τις δυο προτάσεις μία, όπως στο παράδειγμα:

Ο Δημήτρης έφαγε λίγο γλυκό. Η Μάρθα έφαγε λιγότερο.

Η Μάρθα έφαγε λιγότερο γλυκό από το Δημήτρη.

Η Πόπη είναι μικρή. Ο Σωτήρης είναι μικρότερος.

Ο Σωτήρης

Η βρύση είναι ψηλά. Οι διακόπτες είναι ψηλότερα.

.....

4. Γράφω και μαθαίνω:

Η βρύση είναι ψηλά, οι διακόπτες ψηλότερα και τα ντουλάπια ακόμα πιο ψηλά.

.....

.....

.....

.....

5. Σκέφτομαι και γράφω:

Μια ζημιά που έκαμα κι εγώ χωρίς να το θέλω

6. Λέξεις για την καρτέλα:

μικρός-μικρότερος, ψηλά-ψηλότερα, δύσκολα-δυσκολότερα,
σπάζω, πολλά

ΤΟ ΚΛΕΦΤΟΠΟΥΛΟ ΚΑΙ ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ

Ένας άγουρος, ένας καλός στρατιώτης,
κάστρο γύρευε, χωριό να πάει να μείνει.
Μηδέ κάστρο ήβρε, μήδε χωριό να μείνει.
Βρίσκει ένα δεντρί, δεντρί ψηλό κι απόσκιο.
— Δέξου με δεντρί, καλοκαρτέρεσέ με,
για να κοιμηθώ, λίγον ύπνο να πάρω,
γιατί απόστασα στον πόλεμο ολημέρα.
— Να κι η ρίζα μου και δέσε τ' άλογό σου,
να κι οι κλώνοι μου και κρέμασ' τ' άρματά σου,
να κι ο ίσκιος μου και πέσε να πλαγιάσεις.
Και σαν σηκωθείς, το νοίκι να πληρώσεις,
μια σταλιά νερό στη ρίζα μου να ρίξεις.

1. Παίρνω από την παρένθεση μία μία λέξη και τη γράφω πλάι σε όποια ταιριάζει, όπως στο παράδειγμα:

(παλικαράκι, όπλα, φρούριο, κλωνάρια, βρήκε, ούτε, απόκαμα, σκιερό)

άγουρος	: παλικαράκι	απόσκιο	:
κάστρο	:	απόστασα	:
μηδέ	:	κλώνοι	:
ήβρε	:	άρματα	:

2. Βάζω σε αλφαβητική σειρά τις λέξεις:

στρατιώτης, πληρώνω, γύρευε, χωριό, βρίσκει, δέντρο, άλογο, λίγο, νερό, ρίχνω

.....
.....

3. Γράφω και μαθαίνω:

Ένας άγουρος, ένας καλός στρατιώτης
κάστρο γύρευε, χωριό να πάει να μείνει.

.....
.....

4. Λέξεις για την καρτέλα:

στρατιώτης, πληρώνω-πλήρωσα-πληρωμένο

ΒΑΣΙΚΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Ε

Κ

Α

άγριος
αγροφύλακας
αδύνατος-αδυνατούτσικος
αεροπλάνο
άντρας
απέναντι
απλώνω-απλωμένος
αργώ-αργά
αρκετός-αρκετά
αστυφύλακας
άσχημος-άσχημα

είμαι-είσαι-είναι-
είμαστε-είστε-είναι
εισιτήριο
Ελλάδα-Ελληνόπουλο-
ελληνικός
εργαλείο
έτοιμος-ετοιμάζω
έχω-έχεις-έχει-
έχουμε-έχετε-έχουν
είχα-είχες-είχε-
είχαμε-είχατε-είχαν

καίω-καμένος
κάποιος
καρέκλα
κατάστημα
καφενείο
καφετζής
κερδίζω
κεφάλι (το)
κλείνω
κλωστή
κόβω-κομμένος
κορυφή-κορφή
κουτί-κουτάκι
κρατώ-κράτησα
κρεβάτι
κρεοπωλείο
κρύβω-κρυφτό
κρύο
κύκλος

Ζ

Β

ζευγάρι

βαθύς-βαθιά-βαθύ
βιβλίο
βοηθώ

Η

ηλεκτρικό-ηλεκτρισμός
ημερολόγιο
ήσυχος-ησυχία-ήσυχα

Λ

Γ

γη
γυναίκα

Θ

Μ

Δ

δεξιός
διάδρομος
δίνω
διψώ-διψασμένος
δρόμοι (οι)
δύσκολα-δυσκολότερα

Θεός
θρανίο
θυμάμαι-θυμήθηκα-
θα θυμηθώ

μακρύς-μακριά-μακρύ
μανάβης
μανάβικο
μένω
μέρος
μικρός-μικρότερος
μοιράζω
μπακάλης
μύτη

Ι

ιδρώνω-ιδρωμένος

Ν

να βγω - νά βγω
να βρω - νά βρω
να μπω - νά μπω
να 'ρθω - νά 'ρθω
ναύτης
νοσοκομείο
ντύνω-ντυμένος
-καλοντυμένος

Ξ

ξινός

Ο

όροφος
ότι

Π

παλιός
πανί-πάνινος
παπούτσια
περιμένω
περίπτερο
περπατώ-περπάτημα
πικρός
πίνω
πλατύς-πλατιά-πλατύ
πλένω-έπλυνα
πληρώνω-πλήρωσα-πλη-
ρωμένο
πλοίο
πολλά
πολλές

Ρ

ρούχο

Σ

σπάζω
σπρώχνω
στρατιώτης

Τ

ταξίδι-ταξιδεύω
τετράγωνο-τετραγωνικός
τις άκρες της αυλής
τον έμπορο των παιχνιδιών
τραβώ-τράβηξα
τρένο
τρίγωνο-τριγωνικός

Υ

—

Φ

φαρμακείο
φτερό
φυλάγω-φύλακας

Χ

χαλώ-χαλασμένος
χορεύω-χορός
χύνω
χώρα-χωριό
χωρίς
χωροφύλακας

Ψ

ψαράδικο
ψαράς
ψέμα-ψεύτικος
ψηλά-ψηλότερα

ψηλή γυναίκα
ψιλή κλωστή
ψιλοκομμένος
ψυγείο

Ω

ωραίος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Το Μεγάλο Κοτρόνι	6
Η γιδούλα και τα λιανοκατσικάκια της (ποίημα), Νίκου Κανάκη	11
Συνέντευξη μ' ένα μήλο τον Αιμίλιο, Ευγένιου Τριβιζά	14
(περιοδικό «Το ρόδι», τεύχος 46 Νοέμβριος 1981)	
Ο χρυσομπούρμπουλας	18
Το μωρό μας, Άννας Γκέρτσου-Σαρρή	22
Καλώς να 'ρθει (ποίημα), Ρένας Καρθαίου	26
(Ανοιξιάτικα, ΑΘΗΝΑ, 1982)	
Παιχνίδι με τα χρώματα	28
Ο μουσικός του μουσείου	32
Τηλέφωνο με τα σπирτόκουτα (1)	37
Τηλέφωνο με τα σπирτόκουτα (2), Λ. Σικορούκ	
μετάφραση: Α. Καμαρινός	41
(Φυσική για παιδιά, Σύγχρονη εποχή, Αθήνα 1982)	
Η μουντζούρα της σελίδας εννιά	44
Όταν οι μεγάλοι ξαναγίνονται παιδιά	48
Τα μαγαζιά	52
Ένα βράδυ χωρίς ηλεκτρικό	56

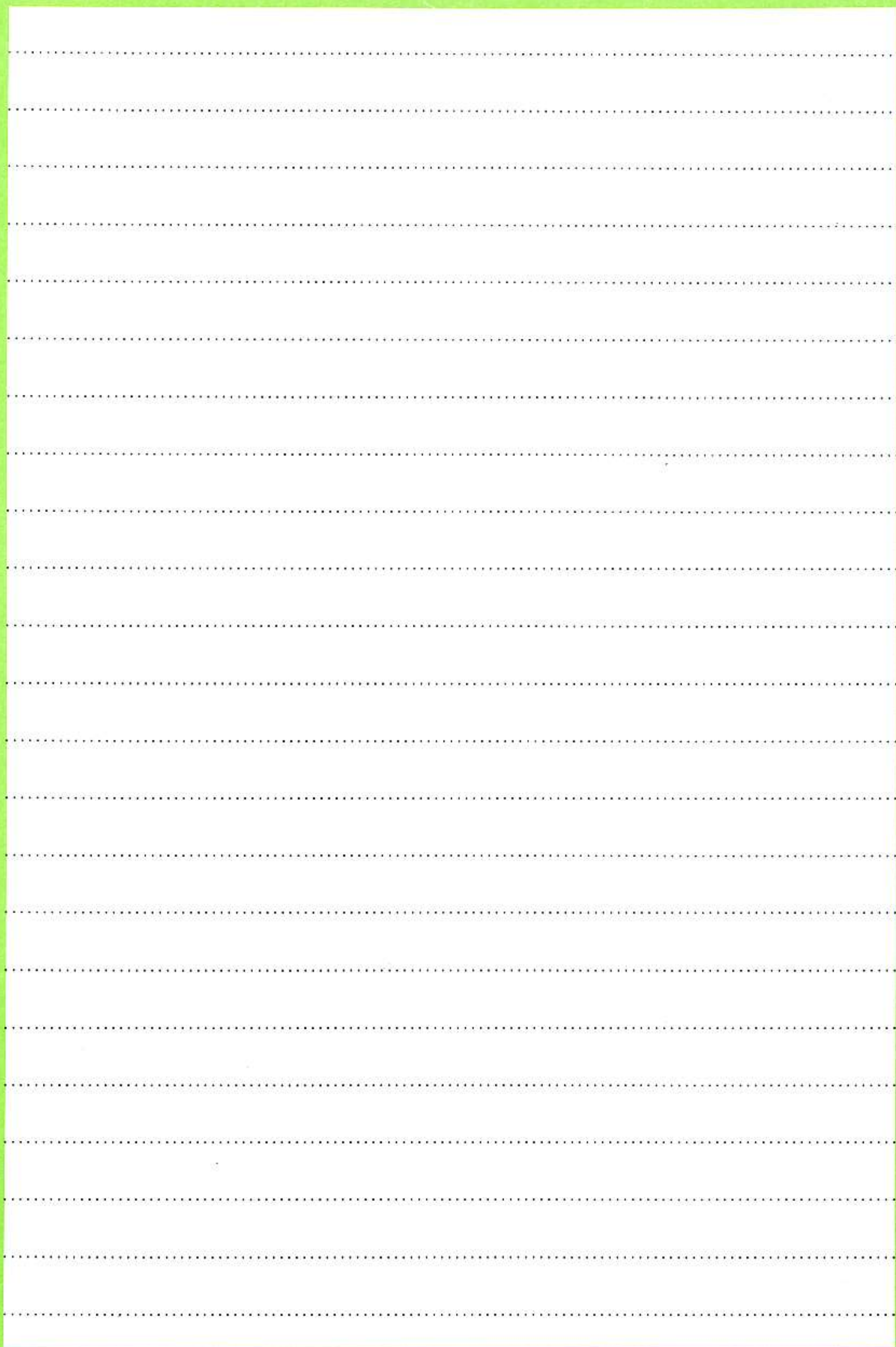

Αθηναίικο κρυφτό, Άννας Γκέρτσου-Σαρρή	60
(Σπίτι δίχως αυλή, ΚΕΔΡΟΣ, Αθήνα, 1982)	
Οι δώδεκα μήνες και το βαρέλι τους (Λαϊκή παράδοση)	64
Από τη συλλογή Δ. Λουκάτου (Περιοδικό «Το ρόδι» τεύχος 4, Μάρτιος 1978)	
Ο ανελκυστήρας	69
Η μαϊμουδίτσα (ποίημα), Βασίλη Ρώτα	72
(Αυγούλα, ΑΘΗΝΑ, 1974)	
Ο παράξενος χαρταετός, Ζωής Βαλάση	76
(Τα μαγικά μολύβια. ΕΙΚΟΝΕΣ: Βάσω Ψαράκη. ΚΕΔΡΟΣ, Αθήνα)	
Λούνα παρκ	80
Η κολοκυθοσαλάτα	84
(Η συνταγή είναι από το περιοδικό «Το ρόδι» τεύχος 7, Ιούνιος 1978)	
Τα γέλια των βαθρακών (ποίημα), Ζαχαρία Παπαντωνίου	88
(Τα χελιδόνια, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ, 1920)	
Ο Σαρλό από την τηλεόραση	90
Έσπασε το βάζο	94
Το κλεφτόπουλο και το δέντρο (Δημοτικό)	98
(ΕΚΛΟΓΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ, υπό Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ, ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΚΤΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε. Γ. ΒΑΓΙΟΝΑΚΗ, ΑΘΗΝΑΙ)	
Λεξιλόγιο	100
Περιεχόμενα	102

ΕΚΔΟΣΗ ΙΖ' 2000 - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 142.000 - ΑΡ. ΣΥΜΒ. 7314/24-5-00

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Α. ΤΣΙΜΠΙΝΟΥ - Π. ΦΡΟΝΙΣΤΑΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Π. ΟΚΤΩΡΑΤΟΣ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΙΚΗ Ε.Π.Ε.

ISBN set: 960 - 06 - 0101 - 1
960 - 06 - 0019 - 4